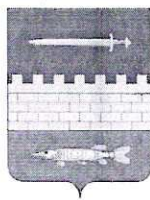


ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ул. Советская, д.80,
с. Новошешминск, 423190



ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы, 423190

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

КАРАР

2015 елның «12» ноябринән

№ 313

**«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Әдәмсә төп
гомуми белем мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем
учреждениесенең уставын яңа редакциядә
раслау турында»**

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлдәгә 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының «2015 елда Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен үзгәртеп кору турында» 2015 елның 15 маендагы 155 номерлы карары нигезендә **карап бирәм:**

1. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Әдәмсә төп гомуми белем мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе уставын яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Әдәмсә төп гомуми белем мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе директоры Нотфуллина Эльмира Рәмзи кызын салым органында күрсәтелгән юридик затның уставын дәүләт теркәвенә алганда салым органында мөрәжәгать итүче вәкаләтен билгеләргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

**Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитеты
житәчесе**



Р.Р. Фасахов

Килешенгән
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районы Башкарма комитетының
Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы
рәисе
2015елның «__» _____ №__

_____/Гордеева Н.А./

Килешенгән
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районы Башкарма комитетының
Финанс-бюджет палатасы житәкчесе
2015елның «__» _____ №__

_____/Завалишена Л.Л./

РАСЛАНГАН:

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районы Башкарма комитеты
житәкчесенең 2015 елның «12» ноябреннән
313 номерлы карары белән

_____/Фасахов Р.Р./

**«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районы Әдәмсә төп гомуми белем
мәктәбе» муниципаль бюджет
гомуми белем учреждениесенең**

УСТАВЫ

(яңа редакциядә)

Әдәмсә авылы, 2015 ел.

1 нче бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР.

1.1. Әлеге Устав коммерцияле булмаган оешма - «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Әдәмсә төп гомуми белем мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесенен (алга таба - Мәктәп) белем бирү, тәрбия һәм финанс – хужалык эшчәнлеген жайга сала.

1.2. Мәктәп Россия Федерациясе законнарында каралган Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы жирле үзидарә органнарының башлангыч гомуми, төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү өлкәсендәге вәкаләтләрэн гамәлгә ашыруны тәмин итү максатларында хезмәт күрсәтү өчен булдырылган.

1.3. Мәктәпнең рәсми исеме:

- тулы исеме рус телендә: муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Утяшкинская основная общеобразовательная школа Новошешминского муниципального района Республики Татарстан»;

- тулы исеме татар телендә: «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Әдәмсә төп гомуми белем мәктәбе» гомуми белем муниципаль бюджет учреждениесе.

- кыскартылган исеме рус телендә – МБОУ «Утяшкинская ООШ Новошешминского муниципального района РТ»

1.4. Мәктәпне гамәлгә куючы - Татарстан Республикасының «Яңа Чишмә муниципаль районы» муниципаль берәмлеге.

Мәктәпне гамәлгә кую функцияләрэн һәм вәкаләтләрэн «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты» муниципаль казна учреждениесе (алга таба – Гамәлгә куючы) башкара.

Мәктәп милке хужасы функцияләрэн һәм вәкаләтләрэн «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Милек һәм жир мөнәсәбәтләрә палатасы» муниципаль казна учреждениесе (алга таба – Милекче) башкара.

Мәктәп эшчәнлеген координацияләүне һәм жайга салуны **Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге** гамәлгә ашыра.

1.5. Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә:

- Мәктәпнең оештыру-хокукый формасы - учреждение.

- Мәктәп тибы - бюджет.

1.6. Мәктәпнең дәүләт статусы:

- тип – гомуми белем оешмасы;

- төре - төп гомуми белем мәктәбе.

1.7. Мәктәп - юридик зат, аерым милеккә ия, мөстәкыйль баланска ия, Федераль казначылыкның территориаль органнарында, Татарстан Республикасы финанс органнарында билгеләнгән тәртиптә шәхси счетлар ачарга хокуклы, үз исеменнән шартнамәләр төзи, мөлкәт һәм мөлкәти булмаган хокукларны сатып ала һәм гамәлгә ашыра, вазыйфалар үти, судта гариза бирүче һәм җавап бирүче була ала.

Мәктәпнең исеме язылган мөһер һәм штамплары, бланклары бар, эмблемасы һәм башка реквизитлары булырга мөмкин.

1.8. Мәктәп үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль законнар, шул исәптән 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Коммерцияле булмаган оешмалар турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Президенты һәм Татарстан Республикасы Президенты указлары һәм күрсәтмәләре, Россия Федерациясе Президенты һәм Татарстан Республикасы Президенты указлары һәм күрсәтмәләре, шулай ук, Россия Федерациясе Хөкүмәте һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары һәм боекларын, бала хокукларын яклау өлкәсендә халыкара актлар, Россия Федерациясенен

һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Яңа Чишмә муниципаль районы жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый актлары, шулай ук әлеге уставка таяна.

1.9. Мәктәп үз йөкләмәләре буенча үзе булган мөлкәт белән оператив идарә итү хокукында, шул исәптән керем китерә торган эшчәнлектән алынган керемнәр хисабына алынган керемнәр, Мәктәпкә Гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгән акчалар хисабына милекче яки мәктәп сатып алган аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәттән тыш, шулай ук күчемсез мөлкәтнең мәктәп оператив идарәсенә нинди нигезләр буенча керүенә һәм нинди чаралар хисабына сатып алынуына карамастан, җавап бирә.

Гражданның зыян китерүгә бәйле мәктәп йөкләмәләре буенча, акча һәм мәктәп милке җитмәгән очракта, мәктәпне Гамәлгә куючысы закон нигезендә түләттерү мөмкин булган мәктәп йөкләмәләре буенча субсидия җаваплылык тотта.

1.10. Мәктәп милекче йөкләмәләре буенча җавап бирми. Милек хужасы мәктәп йөкләмәләре буенча җавап бирми.

1.11. Мәктәп юридик затларның бердәм дәүләт реестрына тиешле язма кертелгән көннән юридик зат хокукларын ала.

Белем бирү эшчәнлеген алып бару һәм Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән ташламалар хокуклары Мәктәпкә лицензия биргәннән соң барлыкка килә.

1.12. Мәктәпнең урнашу урыны:

- юридик и факттагы адресы: 423186, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Әдәмсә авылы, Үзәк урам, 33 нче йорт.

- почта адресы: 423186, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Әдәмсә авылы, Үзәк урам, 33 нче йорт.

1.13. Мәктәпнең эшчәнлек вакыты чикләнми.

1.14. Мәктәпнең филиаллары юк.

1.15. Мәктәптә Яңа Чишмә муниципаль районының башка жирлекләреннән килгән укучыларны транспорт белән тәмин итү оештырылган.

Мәктәп укучыларын башка жирлекләрдән түләүсез йөртүне оештыру Гамәлгә куючы тарафыннан законда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

2 нче бүлек. МӘКТӘП ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ МАКСАТЛАРЫ, ПРЕДМЕТЫ ҺӘМ ТӨРЛӘРЕ, АЛАРНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ.

2.1. Мәктәп үз эшчәнлеген Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге устав белән билгеләнгән эшчәнлек предметы һәм максатларына, мәгариф өлкәсендә эшләрне башкару һәм хезмәтләр күрсәтү юлы белән гамәлгә ашыра.

2.2. Мәктәпнең эшчәнлек предметы булып хезмәт күрсәтү, мәгариф өлкәсендә эшләрне башкару, Мәктәп төзү максатларына ирешүгә юнәлтелгән эшчәнлек тора.

2.3. Мәктәп эшчәнлегенң төп максаты - төп гомуми белем бирү программалары-башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру.

Мәктәп шулай ук өстәмә белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген башкара.

2.4. Мәктәпнең төп бурычлары:

2.4.1. шәхеснең төрле яклы үсешенә, үз-үзен раславына һәм үзен тормышка ашыруына ярдәм итә торган уңай шартлар тудыру;

2.4.2. төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә, үз үсешендә һәм социаль адаптациядә кыенлыктар кичерүче укучыларга психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәм күрсәтүне тәмин итү;

2.4.3. укучылар тарафыннан белем бирү программаларын үзләштерү, укыту, шәхес, җәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә тәрбияләү өчен кирәкле шартлар тудыру;

2.4.4. укучыларның сәламәтлеген саклауны һәм ныгытуны тәмин итү;

2.4.5. укучыларның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен саклау;

2.4.6. патриотизм, гражданлык, кешелеклелек, намуслылык, хезмэт сөючәнлек, шәфкатьлелек, жаваплылык, кеше хокукларына һәм ирекләренә хөрмэт, әйләнә-тирә табигатькә, Ватанга, гаиләгә мөхәббәт тәрбияләү;

2.4.7. укучыларга һөнәр сайлау өчен шартлар тудыру.

2.5. 2.3 пунктта күрсәтелгән максатлар өчен муниципаль хезмэт күрсәтү (эшләр башкару) өчен муниципаль бирем кысаларында юридик һәм физик затларга (алга таба – муниципаль бирем), эшчәнлекнең түбәндәге төп төрләре закон белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыра:

2.5.1. төп гомуми белем бирү программалары буенча башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем бирү;

2.5.2. балалар һәм өлкәннәр өчен өстәмә белем бирү;

2.5.3. балаларның каникул вакытында ялын оештыру.;

2.5.4. мәктәп укучыларының туклануын, ялын тәэмин итү, хужалык-көнкүреш һәм санитар-гигиена хезмәте күрсәтү;

2.5.5. мәктәп милке белән идарә итү һәм эксплуатацияләү.

2.6. Муниципаль бирем нигезендә эшчәнлек алып барудан тыш, мәктәп үз теләге белән эшләр башкарырга, аның төп эшчәнлегенә караган хезмәтләр күрсәтергә, гражданныр һәм юридик затлар өчен, федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә бер үк төрле хезмәтләр күрсәткәндә, шул исәптән бер үк төрле шартларда, бер үк төрле хезмэт күрсәткәндә, бер үк төрле хезмэт күрсәткәндә, бер үк төрле түләүләргә һәм хезмэт күрсәтүгә хокуклы:

2.6.1. муниципаль хезмәтләргә өстәмә булган муниципаль хезмәтләр исемлегенә керми торган хезмәтләр эшчәнлекнең төп төрләре чикләрендә:

- белем бирү программаларында һәм федераль дәүләт белем бирү стандартларында каралмаган махсус курслар һәм дисциплиналар циклларын укыту;

- спорт секцияләре, түгәрәкләр, клублар, студияләр, ансамбльләр оештыру;

- предметларны тирәнтен өйрәнү буенча дәресләр үткәрү;

- авторлык программаларын эшләү, экспертиза һәм укыту-программа документларын эшләү;

- укучылар белән репетиторлык;

- уку йортына керү, программадан тыш чит телләргә өйрәнү, кадрларны яңадан әзерләү буенча курсларны оештыру һәм үз-үзгәңә тоту;

- музыка уен коралларында, фотога төшерү, кино -, видео-һәм радиосөючеләр эше,

- кройка һәм тегү, бәйләү, программадан тыш биоләр, биоләр буенча түгәрәкләр оештыру;

- балаларны дөнья мәдәнияте, рәсем сәнгате, графика, скульптура, халык һөнәрчеләге белеменә жәлеп итү буенча төрле студияләр, мәктәпләр, факультативлар булдыру һ. б.

2.7. Мәктәп керем китерә торган эшчәнлекне бары тик шулай гына башкара ала, чөнки бу максат өчен ул булдырылган һәм күрсәтелгән максатка туры килә торган максатка ирешүгә хезмэт итә.

Мәктәпкә керем китерү эшчәнлегенә карый:

- физкультура-сәламәтләндерү эшчәнлегә;

- үзләре житештергән товарларны сатып алу;

- сувенирлар, халык сәнгать кәсепчеләге эшләнмәләре, мәдәни билгеләнештәге әйберләр белән ваклап сату;

- нәшрият эшчәнлегә;

- Мәктәп балансында булган күчәмсез милекне тапшыру;

Керем китерә торган эшчәнлекне тормышка ашырганда, мәктәп әлегә эшчәнлекне жайга сала торган Россия Федерациясе законнарына таяна.

Муниципаль хезмәтләр исемлегенә керми торган хезмәтләр күрсәтүгә бәяләргә (тарифлар) билгеләү эшчәнлекнең төп төрләре чикләрендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган Тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.8. Мәктәп өчен муниципаль биремнәр әлегә Уставта каралган төп эшчәнлек төрләре нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә куючы тарафыннан төзелә һәм раслана.

Мәктәпнең муниципаль биремне үтәүдән баш тартырга хокукы юк.

2.9. Мәктәпнең Россия Федерациясе законнары нигезендә махсус рөхсәт - лицензия таләп ителә торган эшчәнлекне гамәлгә ашыру хокукы, әгәр федераль законнарда башкача билгеләнмәгән булса, аны алган мизгелдән яки анда күрсәтелгән срокта барлыкка килә һәм аның гамәлдә булу срогы тәмамланганнан соң туктатыла..

3 нче бүлек. МӘКТӘПНЕҢ КОМПЕТЕНЦИЯСЕ, ХОКУКЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ ҺӘМ ЖАВАПЛИЛЫГЫ

3.1. Мәктәп автономиягә ия (мөстәкыйль рәвештә белем бирү, административ, финанс-икътисадый эшчәнлекне тормышка ашыруда, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль закон, Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына, Яңа Чишмә муниципаль районының муниципаль норматив хокукый актларына һәм әлегә Уставка туры китереп локаль норматив актлар эшләүдә һәм кабул итүдә).

3.2. Аның максатларына ирешү һәм төп бурычларны тормышка ашыру өчен мәктәп компетенциясенә керә:

3.2.1. укучыларның эчке тәртип кагыйдәләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, башка локаль норматив актларны эшләү һәм кабул итү;

3.2.2. белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәэмин итү, дәүләт һәм жирле нормалар һәм таләпләр, шул исәптән федераль дәүләт белем бирү стандартлары, федераль дәүләт таләпләре, белем бирү стандартлары нигезендә, биналарны жиһазлау;

3.2.3. Гамәлгә куючы һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чараларның керүе һәм аларны тоту турында еллык хисап, шулай ук үз-үзеңне тикшерү нәтижәләре турында хисап бирү;

3.2.4. штат расписаниесен билгеләү;

3.2.5. хезмәткәрләренә эшкә алу, алар белән бәяләмә һәм хезмәт килешүләрен өзү, вазыйфай бурычларны бүлү, хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү өчен шартлар тудыру һәм оештыру;

3.2.6. мәктәпнең белем бирү программаларын, уку планнарын, дәресләр расписаниесен, һәм еллык календарь уку графигын эшләү һәм раслау;

3.2.7. мәктәп үсеше программасын Гамәлгә куючы белән килешү буенча эшләү һәм раслау;

3.2.8. укучыларны мәктәпкә кабул итү;

3.2.9. дәүләт аккредитациясенә ия булган башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем бирү программаларын, шулай ук әлегә белем бирү программаларын тормышка ашырганда куллануга рөхсәт ителгән уку әсбапларын гамәлгә ашырганда кулланырга тәкъдим ителгән дәреслекләр исемлеген билгеләү;

3.2.10. укучыларның өлгерешенә һәм арадаш аттестациясенә агымдагы контрольне гамәлгә ашыру, аларның формаларын, вакыт-вакытын һәм тәртибен билгеләү;

3.2.11. укучылар тарафыннан белем бирү программаларын үзләштерү нәтижәләрен индивидуаль исәпкә алу, шулай ук архивларда бу нәтижәләр турында кәгазь һәм (яки) электрон чыганаclarда мөгълүмат саклау;

3.2.12. укыту һәм тәрбия, белем бирү технологияләрен, электрон укыту методларын куллану һәм камилләштерү;

3.2.13. үз-үзеңне тикшерү уздыру, белем бирү сыйфатын бәяләүнең эчке системасы эшләвен тәэмин итү;

3.2.14. укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренең сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, туклануын оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру;

3.2.15. мәгариф өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә наркотик чаралар һәм психотроп матдәләренә законсыз куллануны иртә ачыклау максатларында укучыларга социаль-психологик тест үткөрүне оештыру;

3.2.16. укучыларга физик культура һәм спорт белән шөгыйльләну өчен шартлар тудыру;

3.2.17. мәктәптә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән тыелмаган укучыларның, ата-аналарының (законлы вәкилләренен) ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә ярдәм итү;

3.2.18. фәнни-методик эшне оештыру, шул исәптән фәнни һәм методик конференцияләр, семинарлар оештыру һәм үткәру;

3.2.19. «Интернет»челтәрендә мәктәпнең рәсми сайты булдыру һәм алып баруны тәмин итү;

3.2.20. Гамәлгә куючы белән килештереп, Мәктәп структурасын формалаштыру.

3.3. Мәктәп хокукы:

3.3.1. фәнни һәм (яки) ижади эшчәнлекне гамәлгә ашыруга;

3.3.2. хезмәт өчен түләүнең гамәлдәге системасы нигезендә хезмәткәрләргә премияләүнең билгеләнгән фонды, тәртибе, шартлары һәм күләмнәре чикләрендә вазыйфай окладларга өстәмәләр һәм өстәмәләр билгеләүгә;

3.3.3. үз устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен өстәмә финанслау чыганакалары һәм матди чаралар жәлеп итүгә;

3.3.4. консультация бирү, агарту эшчәнлеген алып бару, гражданның сәламәтлеген саклау өлкәсендә эшчәнлек алып бару, каникул вакытында балаларның ялын һәм сәламәтләндерүне оештыруга;

3.3.5. филиаллар төзү һәм вәкилләкләр ачга;

3.3.6. гамәлдәге законнарга каршы килми торган юридик һәм физик затлар белән, шулай ук мәктәп эшчәнлегенә максатларына һәм предметына каршы килми торган барлык төр шартнамәләр төзүгә;

3.3.7. Устав эшчәнлегенен төп юнәлешләрен финанслауны тәмин итү өчен, аңа оператив идарә хокукында Гамәлгә куючы тарафыннан беркетелгән мөлкәтне, шулай ук үзенә караган акчалар, мөлкәт һәм башка объектлар, аның эшчәнлегенә нәтижәсе булган интеллектуаль һәм ижади хезмәт продуктлары рәвешендә матди булмаган кыйммәтләр, шулай ук үз эшчәнлегеннән һәм элегә керемгә алынган милек объектларыннан керемнәр һәм милек объектларыннан мөстәкыйль файдалануга;

3.3.8. арендатор һәм мөлкәтне арендалаучы буларак закон нигезендә билгеләнгән тәртиптә чыгыш ясауга.

3.4. Мәктәп үз эшчәнлеген мәгариф турындагы законнар нигезендә, шул исәптән, мәгариф турындагы законнар нигезендә башкарырга тиеш:

3.4.1. белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашыруны, укучыларның эзерлек сыйфатының билгеләнгән таләпләргә туры килүен, кулланыла торган формаларның, чараларның, белем бирү һәм тәрбия ысулларының яшь, психофизик үзгәрешләргә, сәләтләренә, сәләтләренә, мәнфәгатьләренә һәм ихтияжларына туры килүен тәмин итәргә;

3.4.2. укучылар, мәктәп хезмәткәрләренен тәрбияләү һәм сәламәтлеген тәмин итүгә билгеләнгән нормаларга туры килереп, укучыларны укуга, тәрбияләү өчен куркынычсыз шартлар тудырырга;

3.4.3. укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләренен), мәктәп хезмәткәрләренен хокукларын һәм ирекләрен сакларга.

3.4.4. ел саен гамәлгә куючы алдында мәктәпнең финанс-хужалык эшчәнлеген турында хисап тотарга;

3.4.5. барлык хезмәткәрләргә, ата-аналарны (законлы вәкилләргә) элегә Устав, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензиясе, дәүләт аккредитациясе турында таныклык, белем бирү программалары һәм белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаучы башка документлар белән таныштырырга;

3.4.6. хезмәткәрләргә хезмәт хакын һәм башка түләүләргә вакытында һәм тулы күләмдә түләүне тәмин итәргә;

3.4.7. финанс-хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижеләрен оператив һәм бухгалтерлык исәбен алып барырга, статистик хисап алып барырга, эшчәнлек нәтижеләре һәм мөлкәттен

файдалану турында хисап тотарга, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда хисап тотарга;

3.4.8. дөүләт органнарына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган очракларда һәм тәртиптә мәгълүмат бирергә.

3.4.9. әлеге Устав белән билгеләнгән бурычларны тайпылышсыз һәм тулы күләмдә үтәргә;

3.4.10. мәктәп өчен гамәлгә куючы билгеләнгән муниципаль биремне үтәргә;

3.4.11. укучыларның шәхси составы һәм контингенты буенча документларны исәпкә алуны һәм саклауны, шулай ук аларны билгеләнгән тәртиптә дөүләт саклавына вакытында тапшыруны тәмин итәргә;

3.4.12. федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка бурычларны үтәргә.

3.5. Мәктәп, уку планы нигезендә белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашыру, үз тәмамлаучыларының белем сыйфаты, шулай ук укучыларның, Мәктәп хезмәткәрләренең тормышы һәм сәламәтлеге өчен, законда билгеләнгән тәртиптә җаваплылык тоту. Балигъ булмаган балаларның, ата-аналарының (законлы вәкилләренең) хокукларын һәм ирекләрен барлыкка китерү турындагы законнарда каралган белем алу хокукын бозган яки законсыз чикләнгән өчен мәктәп һәм мәктәпнең вазыйфай затлары административ җаваплылыкка тартыла.

4 нче бүлек. УКУТУНЫ ОЕШТЫРУ НИГЕЗЛӘРЕ МӘКТӘПТӘ ТӘРБИЯ БИРҮ

4.1. Мәктәптә белем бирүнең эчтәлеге Федераль дөүләт белем бирү стандартлары нигезендә эшләнә торган, мәктәп мөстәкыйль рәвештә кабул ителә һәм гамәлгә ашырыла торган төп белем бирү программаларының тиешле үрнәкләрен исәпкә алып билгеләнә.

Мәктәптә белем бирү процессын оештыру уку планы, еллык календарь графигы һәм мәктәп тарафыннан мөстәкыйль рәвештә эшләнә һәм раслана торган дәрәсләр расписаниесе белән регламентлана.

4.2. Мәктәп ике баскычлы төп гомуми белем бирү программалары дәрәжәсенә туры китереп белем бирү процессын гамәлгә ашыра:

I баскыч-башлангыч гомуми белем (үзләштерүнең норматив вакыты 4 ел), 1-4 сыйныф;

II баскыч-төп гомуми белем (үзләштерү норматив вакыты 5 ел), 5-9 сыйныфлар.

Башлангыч гомуми белем бирү шәхес формалаштыруга, аның шәхси сәләтләрен, уку эшчәнлегендә уңай мотивация һәм осталык (уку, хат, исәп, уку эшчәнлегенә төп күнекмәләре, теоретик фикерләү элементлары, гади Үз-үзенә тикшерү күнекмәләре, үз-үзенә тоту һәм сөйләм культурасы, шәхси гигиена һәм сәламәт яшәү рәвеше нигезләре) үстерүгә юнәлтелгән.

Төп гомуми белем бирү укучы шәхесен формалаштыруга һәм формалаштыруга (әхлакый карашлар, эстетик зәвык һәм сәламәт яшәү рәвеше, төрле һәм этникара аралашуның югары культурасына, Татарстан Республикасының дөүләт телен, фәннәр нигезләрен, акыл һәм физик хезмәт күнекмәләрен үзләштерүгә, сәләтләрен, кызыксынуларны, социаль үзбилгеләнешкә сәләтне үстерүгә юнәлтелгән.

Башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру, аерым уку предметларын, предмет өлкәләрен тирәнтен өйрәнүне тәмин итүче укучыларның мәнфәгатләрен һәм мәнфәгатләрен исәпкә алып, эчтәлекне дифференциацияләүгә нигезләнәргә мөмкин.

Башлангыч гомуми белем һәм төп гомуми белем бирү мәжбүри белем бирү баскычлары булып тора.

4.3. Мәктәптә укучыларны тәрбияләү һәм укуту Татарстан Республикасының дөүләт телләрендә – рус һәм татар телләрендә алып барыла.

4.4. Мәктәпкә кабул итү кагыйдәләре.

4.4.1. Мәктәпкә кабул итү Мәктәпнең белем бирү программалары буенча белем алу, шулай ук мәгариф оешмаларыннан читтә белем алучы затларга арадаш һәм (яки) дәүләт йомгаклау аттестациясен узуга өчен гамәлгә ашырыла.

4.4.2. Төп гомуми белем бирү программалары буенча Мәктәпкә кабул итү тиешле дәрәжәдә гомуми белем алу хокукына ия һәм мәктәп беркетелгән территориядә яшәүче гражданнарны мәктәпкә кабул итүне тәмин итә.

4.4.3. Мәктәпкә кабул итү бары тик "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрена 273-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очраклардан тыш, анда буш урыннар булмау сәбәпле генә баш тартырга мөмкин. Мәктәптә урын булмаган очракта ата-аналар (баланың законлы вәкилләре) аны башка гомуми белем бирү оешмасына урнаштыру мәсьәләсен хәл итү өчен турыдан-туры Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегенә мөрәжәгать итәләр.

4.4.4. Төп гомуми белем бирү программалары буенча укырга кабул итү федераль бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты һәм жирле бюджетның бюджет ассигнованиеләре хисабына, әгәр "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрена 273-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, һәркем өчен мөмкин булган нигездә үткәрелә.

4.4.5. Чит ил гражданнарын һәм гражданлыгы булмаган затларны, шул исәптән чит илләрдәге ватандашларны, гомуми белем бирү программалары буенча укыту өчен Мәктәпкә бюджет ассигнованиеләре исәбеннән Россия Федерациясенең халыкара килешүләре, "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрена 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә кабул ителә.

4.4.6. Мәктәп укырга керүче һәм (яки) аның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) әлеге Устав, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру лицензиясе, дәүләт аккредитациясе турында таныклык, белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны, укучыларның хокукларын һәм бурычларын регламентлаучы белем бирү программалары һәм башка документлар белән таныштырырга тиеш.

4.4.7. Мәктәп Яңа Чишмә муниципаль районы жирле үзидарә органының белем бирү оешмаларын Яңа Чишмә муниципаль районының конкрет территорияләренә беркетү турында күрсәтмә акт агымдагы елның 1 февраленнән дә соңга калмыйча чыгарыла (алга таба - беркетелгән территория турында күрсәтмә акт).

4.4.8. Мәктәп гражданнарны беренче сыйныфка оешкан төстә кабул итү максатыннан мәгълүмати стендта, "Интернет" челтәрендәге рәсми сайтта, массакүләм мәгълүмат чараларында (шул исәптән электрон) мәгълүмат урнаштыра:

беренче классларда урыннар саны турында, беркетелгән территория турында күрсәтмә акт чыккан көннән алып 10 календарь көннән дә соңга калмыйча;

- буш урыннар булганда, беркетелгән территориядә яшәмәүче балаларны кабул итү турында 1 июльдән дә соңга калмыйча.

4.4.9. Гражданнарны мәктәпкә кабул итү ата-ана (законлы вәкил) гаризасы буенча ата-ана (законлы вәкил) шәхесен таныкларчы документның оригиналын яки "Россия Федерациясендә чит ил гражданнарының хокукый хәле турында" 2002 елның 25 июлендәге 115-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә чит ил гражданы һәм гражданлыгы булмаган затның шәхесен таныкларчы документның оригиналын күрсәткәндә гамәлгә ашырыла.

Мәктәп, гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникацион челтәрләрдән файдаланып, электрон документ формасында күрсәтелгән гаризаны кабул итә ала.

4.4.10. Баланың гаризасында ата-аналар (законлы вәкилләре) түбәндәге белемнәр күрсәтелә:

- а) баланың фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы-булганда) ;
 - б) баланың туган көне һәм урыны;
 - в) баланың эти-әнисенең фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы-законлы вәкилләре булганда) ;
 - г) баланың, аның ата-анасының (законлы вәкилләренен) яшәү урыны адресы;
 - д) баланың ата-анасының (законлы вәкилләренен) контакт телефоннары.
- Гаризаның якынча формасы мәктәп тарафыннан "Интернет" челтәрендәге мәктәпнең

рәсми сайтында һәм (яки) мәгълүмат стендында урнаштырыла.

Мәктәпкә кабул итү:

- беркетелгән территориядә яшәүче балаларның эти-эниләре (законлы вәкилләре) баланы беренче сыйныфка кабул итү өчен өстәмә рәвештә баланың туу турында таныклыкның оригиналын яки гариза бирүченең туганлыгын раслаучы документ, беркетелгән территориядә яшәү урыны яки тору урыны буенча баланы теркәү турында таныклыкны яки беркетелгән территориядә яшәү урыны буенча яки тору урыны буенча баланы теркәү турында белешмәне үз эченә алган документны күрсәтәләр.;

- беркетелгән территориядә яшәмәүче балаларның эти-эниләре (законлы вәкилләре) өстәмә рәвештә баланың туу турында таныклыкны күрсәтәләр;

- чит ил гражданны яки гражданлыгы булмаган затлар булган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) мөрәжәгать итүченең туганлыгын (яисә бала хокукларын бирүнең законлылыгын) раслаучы документ һәм мөрәжәгать итүченең Россия Федерациясендә булу хокукын раслый торган документ өстәмә рәвештә тапшыралар.

Чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар барлык документларны да рус телендә яки белән бергә заверенным билгеләнгән тәртиптә переводом рус теле.

Документлар кабул иткәндә тапшырыла торган документларның күчермәләре мәктәптә бала укыган вакытта саклана.

4.4.11. Балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) үз теләкләре белән башка документлар тапшырырга хокуклы.

4.4.12. Башка документларны бирү таләбе, балаларны мәктәпкә кабул итү өчен нигез буларак, рөхсәт ителми.

4.4.13 баланың ата-анасын (законлы вәкилләрен) белем бирү эшчәнлеген башкаруга лицензиясе, мәктәпне дәүләт аккредитациясе турында таныклык, мәктәп Уставы белән таныштыру факты баланың ата-анасына (законлы вәкилләренә) шәхси имзасы белән таныклана.

Баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) имзасы белән шулай ук баланың шәхси мәгълүматларын һәм шәхси мәгълүматларын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эшкәртүгә ризалык теркәлә.

4.4.14 беркетелгән территориядә яшәүче гражданны өчен мәктәпнең беренче классына гаризалар кабул итү 1 февральдән дә соңга калмыйча башлана һәм ел саен 30 июньнән дә соңга калмыйча тәмамлана.

Кабул итү Мәктәпкә рәсмиләштерелә боерыгы белән мәктәп директоры 7 эш көне эчендә кабул итү Документлар.

Беркетелгән территориядә яшәмәүче балалар өчен беренче сыйныфка гаризалар кабул итү 1 июльдән, буш урыннар тулганчы, ләкин 5 сентябрьдән дә соңга калмыйча, ел саен 1 июльдән башлана.

Мәктәп, беркетелгән территориядә яшәүче барлык балаларны беренче сыйныфка кабул итүне тәмамлап, беркетелгән территориядә яшәүче балаларны 1 июльдән элек кабул итә.

4.4.15. Ата-аналарга (законлы вәкилләргә) уңайлы булсын өчен, Мәктәп яшәү (тору) урыны буенча теркәлү адресына карап документларны кабул итү графигын билгели.

4.4.16. Беркетелгән территориядә яшәүче балаларны буш урыннарда кабул иткәндә өстенлекле хокукка Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә мәктәпкә беренче чиратта урын бирү хокукына ия булган гражданны балалары ия.

4.4.17. Физик мөмкинлекләре чикләнгән балалар адаптацияләнгән төп гомуми белем бирү программасы буенча бары тик аларның эти-эниләре (законлы вәкилләре) ризалыгы белән һәм психологик-медици-педагогик комиссия тәкъдимнәре нигезендә генә укырга кабул ителә.

4.4.18. Балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) тарафыннан тапшырылган документлар гаризалар кабул итү журналында теркәлә. Гаризаны теркәгәннән соң ата-аналарга (законлы вәкилләргә) балаларны мәктәпкә кабул итү турында гаризаның теркәү номеры, тапшырылган документлар исемлегенә турында мәгълүмат булган документларны алу өчен расписка бирелә. Расписка мәктәпнең документларны кабул итү өчен җаваплы

вазыйфаи заты имзасы һәм мәктәпнең мөһере белән раслана.

4.4.19. Мәктәп директорының балаларны укырга кабул итү турындагы боерыклары мәктәпнең мәгълүмати стендында аларның басылган көнендә урнаштырыла.

4.4.20. Мәктәпкә кергән һәр балага шәхси эш ачыла, анда барлык тапшырылган документлар саклана.

4.5. Беренче сыйныфка балалар сәламәтлеге буенча каршылыклар булмаса, 6 яшь 6 айдан башлап алына, әмма аларга 8 яшьтән соңрак түгел. Гамәлгә куючы карары нигезендә Мәктәп балаларны артык иртә яшьтә укырга кабул итәргә мөмкин.

4.6. Буш урыннар булган очракта, Мәктәпкә 2-9 нчы сыйныфларда укучыларны белем бирү эшчәнлеген Гамәлгә ашыручы башка оешмалардан кабул итәргә хокуклы

4.7. Белем бирү оешмасында укуларын давам итү өчен, гаиләдә белем бирү формасындагы затны мәктәпкә кабул итү Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары һәм әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.8. Мәктәптә дисциплина укучыларның, педагогларның кеше дәрәжәсе хөрмәтенә нигезләнгән. Мәктәп укучыларына физик, психологик көчләү методларын һәм әдәпсез йогынты чараларын куллану рөхсәт ителми.

4.9. Мәктәптә сыйныфларның (төркемнәрнең) саны һәм аларның тулылануы белем бирү процессын гамәлгә ашыру өчен кирәкле санитар нормаларга һәм шартларга бәйле рәвештә билгеләнә.

4.10. Сыйныфларның тулылануы, компенсацияләүче укыту классларыннан тыш, 25 кешедән артмаска тиеш.

Дәресләргә үткәргәндә, хезмәт укыту, социаль-көнкүреш ориентировкасы, факультатив дәресләр сыйныф (төркем) төркемнәргә бүленә.

4.11. Мәктәптә уку елы 1 сентябрьдә башлана. Бу көн ял көненә туры килсә, уку елы беренче, икенче эш көнендә башлана.

1, 9 сыйныфларда уку елы-33 атна, 2-нче сыйныфларда 34 атна давам итә.

Мәктәптә уку елы уку чирекләренә бүленә.

4.12. Каникулларның давамлылығы уку елы давамында билгеләнә һәм 30 календарь көннән дә ким түгел, жәй көне – 8 атнадан да ким түгел.

Каникуллар вакыты мәктәпнең педагогик советы карары белән гамәлгә куючы белән килешенеп үзгәртелергә мөмкин.

Каникуллар вакыты аерым укучылар өчен табиб киңәше буенча үзгәртелергә мөмкин.

Беренче сыйныф укучылары өчен уку елы давамында өченче чирек урталарында өстәмә атналык каникуллар билгеләнә.

4.15. Эш режимын (дәресләр) Мәктәп эчке тәртибе билгели.

4.15.1. тулы уку белән озайтылган бер көн.

4.15.2. укучыларның уку йөкләнеше, дәресләр режимы сәламәтлек саклау органнары белән килештерелгән рекомендацияләр нигезендә мәктәпнең әлеге Уставы белән билгеләнә;

4.15.3. уку планы төп белем бирү юнәлешләрен, уку предметлары исемлеген, аларны уку үзенчәлеген һәм 1 сыйныфта һәм 2-9 сыйныфларда алты көнлек укуда мөмкин булган сәгатьләрнең мөмкин булган йөкләнешен исәпкә алып, уку елларына бүлүнә билгели;

4.15.4. дәресләрнең саны һәм эзлеклелеге уку дәресләренең расписаниесе белән билгеләнә; 11 сыйныфларда дәресләр давамлылығы -35 минут, 2-9 сыйныфларда-45 минут.

Уку дәресләрен 8 сәгатьтән дә иртәрәк башларга кирәк. Нульле дәресләр үткәру рөхсәт ителми.

4.15.5. барлык сыйныфларда дәрестә физкультура һәм физкультминут уздыру өчен вакыт бирелә;

4.15.6. Өйгә биремнәр күләме (барлык фәннәр буенча) аны үтәүгә киткән чыгымнар (астрономик сәгатьләрдә) артмаска тиеш: 2-3 сыйныфларда-1,5 сәгать, 4-5 сыйныфларда-2 сәгать, 6-8 сыйныфларда-2,5 сәгать, 9 сыйныфта-3,5 сәгатькә кадәр.

4.15.7. Укучылар расланган график нигезендә туклана.

4.16. Укучыларның белемнәре биш баллы система буенча бәяләнә.

4.17. Башлангыч гомуми һәм (яки) төп гомуми белем бирү программасын үзләштермәгән укучылар гомуми белем бирүнең түбәндәге баскычларында укуга рөхсәт ителми.

4.18. Гомуми белем бирү программасын, шул исәптән уку предметының, курсының, гомуми белем бирү программасының дисциплинасын (модулен) аерым өлешен яки бөтен күләмен үзләштерү укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестацияләүне контрольдә тоту. Укучыларның өлгерешенә ағымдагы контроль һәм арадаш аттестация үткәрү формалары, вакыт-вакыт һәм тәртібе мәктәп тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә.

4.19. Төп гомуми белем бирү программаларын укучылар тарафыннан үзләштерү йомгаклау аттестациясе белән тәмамлана.

4.20. Төп гомуми белем бирү программалары буенча Мәктәпкә экстрем арадаш һәм дәүләт йомгаклау аттестациясен түләүсез узарга хокуклы белем бирү программасын үзләштерүче затлар. Күрсәтелгән аттестация үткәндә экстерналар укучыларның тиешле белем бирү программасы буенча академик хокукларынан файдалана.

4.21. Уку елының тиешле белем бирү программасын тулысынча үзләштергән укучылар киләсе класска күчә. Күчерү мәктәпнең педагогик советы карары белән башкарыла.

Житди сәбәпләр аркасында арадаш аттестацияне узмаган яки академик бурычлары булган укучылар шартлы рәвештә киләсе сыйныфка күчерелә.

Киләсе уку елы дәвамында укучыларның академик бурычларын бетерүе өчен җаваплылык аларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) йөкләнә.

Мәктәптә укучылар, билгеләнгән срокта академик бурычларны бетермәгән укучылар, аларның ата-аналары (законлы вәкилләре) фикеренчә, кабат укутуга калалар, психологик-медицинский педагогик комиссия рекомендацияләре нигезендә, яки индивидуаль уку планы буенча укуга җайлаштырылган төп белем бирү программалары буенча укуга күчереләләр.

4.22. Төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы узган затларга төп гомуми белем турындагы аттестат бирелә.

Затларга, уңышлы узган йомгаклау аттестациясен, тапшырыла Документлар Мәгариф турында һәм (яки) квалификация турында, аларның үрнәкләре мөстәкыйль рәвештә билгеләнә мәктәп.

4.23. Йомгаклау аттестациясен узмаган яки йомгаклау аттестациясендә канәгатьләнәрлек булмаган нәтижеләр алган затларга, шулай ук төп гомуми белем бирү программасының бер өлешен үзләштермәгән һәм (яки) мәктәптән чыгарылган затларга мәктәп тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә торган үрнәк буенча уку турында белешмә бирелә.

4.24. Төп гомуми белем бирү программаларын үзләштергән һәм дәүләт йомгаклау аттестациясенә канәгатьләнәрлек булмаган нәтижеләр алган укучылар, аларның ата-аналары (законлы вәкилләре) теләге буенча, Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә эшкә сәләтле затлардан тыш, кабат укуга калалар

4.25. Яңа Чишмә муниципаль районының балигы булмаган балалар белән эшләр һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе һәм Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе балигы булмаганнарның ата-аналары (законлы вәкилләре) ризалыгы буенча, унбиш яшькә җиткән укучы мәктәпне төп гомуми белем алганчы калдыра ала.

Яңа Чишмә муниципаль районының балигы булмаган балалар белән эшләр һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе, төп гомуми белем алганчы мәктәпне калдырган ата-аналары (законлы вәкилләре) һәм Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе белән берлектә, бер айдан да соңга калмыйча, балигы булмаган балаларга төп гомуми белем бирү программасын башка формада үзләштерүне дәвам итү һәм аның эшкә урнашу буенча ризалыгы белән чаралар күрә.

4.26. Тиешле шартлар булганда, укучылар һәм аларның ата-аналары (законлы вәкилләре) ризалыгы белән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән килешү буенча һәм лицензия алганда, өстәмә белем бирү хезмәтләре сыйфатында һөнәри эзерлек үткәрелгә мөмкин.

4.27. Укучыларны чыгару тәртибе һәм нигезләре.

4.27.1. Укучыларны мәктәптән чыгару гамәлгә ашырыла:

- белем алу (уку тәмамлану) белән бәйләү рәвештә;

– балигъ булмаган баланың укучысы яисә ата-анасы (законлы вәкилләре) инициативасы буенча, шул исәптән, белем бирү программасын үзләштерүне дәвам итү өчен, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмага күчерү очрагында;

- Мәктәп инициативасы буенча, унбиш яше тулган укучыга карата дисциплинар жәза чарасы буларак кулланылган очракта;

- Мәктәпкә укучыны белем бирү оешмасына законсыз рәвештә кабул итүгә китергән кабул итү тәртибен бозу очрагында;

– балигъ булмаган балага һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага бала яки ата-ананың (законлы вәкилләрнең) ихтиярына бәйләү булмаган хәлләр буенча.

4.27.2. Мәктәптән чыгару тәртибе һәм нигезләре турында нигезләмәдә каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла, укучыларны мәктәпкә күчерү һәм янадан торгызу мәктәп директоры боерыгы белән рәсмиләштерелә.

4.27.3. Унбиш яшькә житкән балигъ булмаган баланы мәктәптән дисциплинар жәза чарасы буларак, берничә тапкыр дисциплинар жинаять кылган өчен чыгарып жибәрү рәхсәт ителә. Бу дисциплинар жәза чарасы, әгәр дисциплинар жәза чаралары һәм педагогик йогынты чаралары нәтижә бирмәсә һәм укучының мәктәптә алга таба булуы башка укучыларга тискәре йогынты ясаса, мәктәп хезмәткәрләренең хокукларын һәм хокукларын бозса, шулай ук мәктәпнең нормаль эшләве кулланыла.

4.27.4. Балигъ булмаган баланы дисциплинар жәза чарасы буларак күчерү, әгәр укучы тарафыннан элек кулланылган дисциплинар жәза чаралары тәмамланган булса һәм (яки) дисциплинар жәза чаралары билгеләнгән тәртиптә бетерелгән булса, кулланыла алмый.

4.27.5. Унбиш яшькә житкән һәм төп гомуми белем алмаган балигъ булмаган баланы дисциплинар жәза чарасы буларак күчерү турындагы карар, аның ата-анасының (законлы вәкилләренең) фикерен исәпкә алып һәм Яңа Чишмә муниципаль районының балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе ризалыгы белән кабул ителә. Ятим балаларны, ата – ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларны күчерү турындагы карар Яңа Чишмә муниципаль районының балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе һәм Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының опека һәм попечительлек органы ризалыгы белән кабул ителә.

4.27.6. Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мэгариф идарәсе балигъ булмаган баланы мәктәпкә дисциплинар жәза чаралары сыйфатында күчерү турында хәбәр итә. Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мэгариф идарәсе һәм балигъ булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) бер айдан да соңга калмыйча Балигъ булмаганнарның гомуми белем алуын тәмин итә торган чаралар күрә.

4.27.7. Әгәр балигъ булмаган баланың укучылары яки ата-аналары (законлы вәкилләре) белән мэгариф (түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәтү) турында килешү төзелгән булса, мәктәп директорының укучыны күчерү турындагы боерыгы нигезендә мондый килешү өзәлә.

4.27.8. Белем бирү мөнәсәбәтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, мәктәп укучыны чыгару турында боерык чыгарганнан соң өч көн эчендә әлегә мәктәптән күчерелгән затка Мәктәп тарафыннан билгеләнгән үрнәк буенча белем алу турында белешмә бирә.

4.27.9. Мәктәптә мәктәп инициативасы буенча бүлөп бирелгән укучыны торгызу тәртибе һәм шартлары мәктәп укучыларын күчерү, күчерү һәм янадан торгызу тәртибе һәм нигезләре турында Нигезләмә белән билгеләнә.

4.28. Укучыларның хезмәт эшчәнлегенә төрле рәвешләрендә катнашуы ирекле булу принцибына нигезләнә. Укучыларны ижтимагый берләшмәләргә һәм оешмаларга, ижтимагый-сәяси хәрәкәтләргә һәм партияләргә керергә мәжбүр итү, шулай ук аларны агитация кампанияләрендә һәм сәяси акцияләрдә катнашырга мәжбүри жәлеп итү рәхсәт ителми.

4.29. Укучылар клубларга, секцияләргә, түгәрәкләргә, студияләргә, мәктәп каршында

эшлэп килүче мөнфэгатьләр берләшмэләренә, конкурсларда, олимпиадаларда, күргәзмәләрдә, массакуләм чараларда катнаша алалар.

4.30. Индивидуаль уку планнары буенча өйдә уку авыру очрагында башкарыла. Мәктәп укучыларга сәламәтлек торышы турында медицина бәяләмәсе нигезендә дәрәсләр бирә. Норматив документлар нигезендә атнага уку сәгәтләренәң саны билгеләнә, расписание төзелә, боерык белән педагогларның персонал составы билгеләнә, үткәрелгән дәрәсләр журналы алып барыла. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы булдыру өчен дәрәсләр өйдә. Өйдә индивидуаль уку планнары буенча уку тәртибе әлегә устав белән жайга салынмаган, мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнә.

4.31. Белем бирү программаларын гамәлгә ашыруның чөлтәр формасы мәктәп укучылары тарафыннан белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы берничә оешма, шул исәптән чит ил, шулай ук кирәк булганда башка оешмалар ресурсларын кулланып белем бирү программасын үзләштерү мөмкинлеген тәмин итә. Белем бирү программаларын чөлтәр формасыннан файдаланып, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар белән беррәттән фәнни оешмалар, медицина оешмалары, мәдәният оешмалары, физкультура-спорт һәм башка оешмалар да катнаша ала.

Белем бирү программаларын гамәлгә ашыруның чөлтәрле рәвешен куллану оешмалар арасындагы килешү нигезендә гамәлгә ашырыла. Белем бирү программаларын чөлтәр формасыннан файдаланып гамәлгә ашыруны оештыру өчен, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы берничә оешма тарафыннан, шулай ук, белем бирү программаларын бергәләп эшлиләр һәм раслылар.

Әлегә устав белән жайга салынмаган белем бирү программаларын гамәлгә ашыруның чөлтәрле рәвешләре эшчәнлеген оештыру тәртибе мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнә.

4.32. Мәктәп мәгариф өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда электрон уку, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланырга хокуклы.

4.32.1. Белем бирү программаларын бары тик электрон уку, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланып гамәлгә ашырганда, мәктәптә электрон мәгълүмат ресурслары, электрон белем бирү ресурслары, мәгълүмати технологияләр, телекоммуникацион технологияләр жыелмасы, укучыларның урнашу урынына карамастан, белем бирү программаларын тулысынча үзләштерүне тәмин итә торган тиешле технологик чаралар жыелмасы булган электрон мәгълүмати-белем бирү мохите эшчәнлегә өчен шартлар тудырылырга тиеш.

4.32.2. Мәгариф өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан бары тик электрон уку, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланып гамәлгә ашыру рөхсәт ителми торган белем бирү программаларын гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

4.32.3. Белем бирү программаларын электрон уку, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланып гамәлгә ашырганда, укучыларның урнашу урынына бәйсез рәвештә, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны булып тора.

4.32.4. Белем бирү программаларын электрон уку, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланып гамәлгә ашырганда, Мәктәп дәүләт яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләренә яклауны тәмин итә.

4.32.5. Белем бирү программаларын, дистанцион белем бирү технологияләрен кулланып гамәлгә ашыру тәртибе әлегә Устав белән жайга салынмаган, мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнә.

5 нче бүлек. УКУТУ-ТӘРБИЯ ПРОЦЕССЫНДА КАТНАШУЧЫЛАР. МӘКТӘП ХЕЗМӘТКӘРЛӘРЕ, АЛАРНЫҢ ХОКУКЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ.

5.1.Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар - укучылар, балигъ булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләры), педагогик хезмәткәрләр һәм аларның вәкилләре, Мәктәп.

Мәктәптә укучылар - башлангыч гомуми, төп гомуми белем бирү программаларын, өстәмә гомуми белем бирү программаларын үзләштерүчеләр.

5.2. Мәктәп һәм укучылар арасында мөнәсәбәтләр әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә жайга салына.

Белем бирү мөнәсәбәтләре барлыкка килү өчен мәктәпнең мәктәпкә укырга кабул итү яки арадаш аттестация һәм (яки) дәүләт йомгаклау аттестациясен узу турында приказы нигез булып тора.

Укучының мәгариф турындагы законнарда һәм мәктәпнең локаль норматив актларында каралган хокуклары һәм бурычлары уку өчен кабул ителгән затларда укуга кабул итү турындагы боерыкта күрсәтелгән датадан барлыкка килә.

5.3. Мәктәп укучылары хокуклы:

5.3.1. федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә, шулай ук уку планнары буенча түләүсез гомуми белем алуга;

5.3.2. белем бирү оешмасын һәм белем алу формаларын сайлап алуга;

5.3.3. социаль-педагогик һәм психологик ярдәмгә, түләүсез психологик-медик-педагогик коррекция алуга, аларның психофизик үсеш үзәнчәлекләрен һәм сәламәтлеге торышын исәпкә алып уку өчен шартлар бирүгә;

5.3.4. мәктәпнең локаль норматив актларында билгеләнгән тәртиптә, үзләштерелә торган белем бирү программасы кысаларында шәхси уку, шул исәптән тизләтелгән укыту планы буенча укуга;

5.3.5. Мәктәп тарафыннан тәкъдим ителә торган исемлектән сайлап факультатив (мәжбүри түгел өчен әлеге дәрәжәдәге белем, һөнәр, белгечлек яки әзерлек юнәлешләре) һәм электив (сайлана торган мәжбүри тәртиптә) уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр) берсенә;

5.3.6. укытыла торган уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр) белән беррәттән, белем бирү программасы буенча теләсә нинди башка уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр) буенча укуга;

5.3.7. Мәктәпнең билгеләнгән тәртибе буенча нәтижәләр үзләштерү, укучылар өчен уку предметларын, курс, дисциплина (модульләр), практика, өстәмә белем бирү программалары, башка оешмаларында, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы Мәктәпкә керүгә;

5.3.8. «Хәрби бурыч һәм хәрби хезмәт турында»1998 елның 28 мартындагы 53-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә бирелә торган хәрби хезмәткә чакырылудан кичектерүгә;

5.3.9. кеше дәрәжәсен хөрмәт итү, шәхесне мәсхәрәләүдән, физик һәм психик көчләнүнең барлык формаларыннан яклауга, тормышны һәм сәламәтлекне саклауга;

5.3.10. вөждан ирегәнә, мәгълүмат, үз карашларыңны һәм инануларыңны ирекле чагылдыруга;

5.3.11. каникуллар - мәгариф турындагы законнар һәм календарь уку графигы нигезендә ял итүгә һәм башка социаль максатлар өчен белем алганда планлы тәнәфесләргә;

5.3.12. Россия Федерациясә Мәгариф һәм фән министрлығы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм нигезләрдә, шулай ук йөкләлек һәм бала табу буенча ялга, бала карау буенча ялга, федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә, өч яшькә житкәнче, баланы карау буенча отпускка;

5.3.13. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлығының коррупциягә каршы сәясәтен тормышка ашыру гамәлләре турында хисапларга;

5.3.14. мәктәптә белем алу өчен күчерү, күчерү, күчерү һәм янадан торгызу тәртибе һәм нигезләре турында Нигезләмә белән билгеләнә торган тәртиптә янадан торгызуга;

5.3.15. әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә мәктәп белән идарә итүдә катнашуга;

5.3.16. дәүләт теркәве турында таныклык, Устав, белем бирү эшчәнлеген башкаруга лицензиясә, дәүләт аккредитациясә турында таныклык, уку документлары, мәктәптә белем

бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаучы башка документлар белән танышуга;

5.3.17. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә мәктәп актларына шикаять бирүгә;

5.3.18. китапханә-мәгълүмат ресурсларыннан, мәктәпнең уку-укуыту, житештерү базасыннан түлүсез файдалануга;

5.3.19. локаль норматив актларда, дөвалау-савыктыру инфраструктурасында, мәдәният объектларында һәм спорт объектларында билгеләнгән тәртиптә файдалануга;

5.3.20. конкурсларда, олимпиадаларда, күргәзмәләрдә, смотрларда, физкультура чараларында, спорт чараларында, шул исәптән рәсми спорт ярышларында һәм башка массакүләм чараларда катнашуны да кертеп, үзенең ижади сәләтләрен һәм мәнфәгатьләрен үстерүгә;

5.3.21. Мәктәп тарафыннан гамәлгә ашырыла торган фәнни һәм (яки) ижат эшчәнлегендә Россия Федерациясе законнары нигезендә югары белем бирү мәгариф оешмаларының фәнни-педагогик хезмәткәрләре һәм фәнни оешмаларның фәнни хезмәткәрләре житәкчелегендә катнашуга;

5.3.22. уку, физкультура, спорт, ижтимагый, фәнни, ижади эшчәнлектәге уңышлары өчен бүләкләүгә;

5.3.23. Мәгариф турында законнарда каралган стипендияләр, матди ярдәм һәм башка акчалата түлүүләр алуга;

5.3.24. ижтимагый һәм Гражданлык инициативасы күрсәтүгә;

5.3.25. Укучылар шулай ук Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында каралган башка хокукларга ия.

5.4. Укучылар бурычлы:

5.4.1. белем бирү программасын намус белән үзләштерергә, шәхси уку планын үтәргә, шул исәптән уку планында яки шәхси уку планында каралган уку дәрәсләрендә булырга, дәрәсләргә мөстәкыйль эзерләнәргә, белем бирү программасы кысаларында педагогик хезмәткәрләр тарафыннан бирелгән биремнәрне үтәргә, биремнәрне үтәргә;

5.4.2. белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча элекке Устав һәм локаль норматив актлар таләпләрен үтәргә;

5.4.3. укучылар өчен кагыйдәләрен үтәргә;

5.4.4. мәктәпнең эчке тәртип кагыйдәләрен үтәргә;

5.4.5. сыйныфларда, бүлмәләрдә, остаханәләрдә чисталыкны сакларга, мәктәп мөлкәтенә сакчыл карарга, аны чисталыкта һәм тәртиптә тотарга;

5.4.6. куркынычсызлык техникасы, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәргә;

5.4.7. элекке Устав һәм эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре белән аларның компетенциясенә кертелгән өлешендә мәктәп хезмәткәрләренең таләпләрен үтәргә;

5.4.8. башка укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренең намусын һәм абруен хөрмәт итәргә, башка укучыларга белем алу өчен каршылыклар тудырмаска;

5.4.9. уку елы дәвамында киём-салымга һәм тышкы кыяфәتكә төп таләпләрен үтәргә. Форманы чисталыкта тотарга, аңа сакчыл карарга.

5.4.10. Элекке Уставта каралмаган башка бурычлар "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль һәм республика законнары, Мәгариф турында шартнамә (булган очракта) белән билгеләнә.

5.5. Алда санап үтелгән вазифаларны уңышлы үтәгән мәктәп укучылары Мәктәп идарәсе органнары тарафыннан бүләкләнеләр:

5.5.1. рәхмәт белдерү;

5.5.2. Мактау грамотасы белән бүләкләү;

5.5.3. Мактау грамотасы, Мактау кәгазе белән бүләкләү;

5.5.4. бүләк белән;

5.5.5. ата-аналарга (законлы вәкилләргә) рәхмәт хаты юллагасы.

5.6. Элекке уставны, эчке тәртип кагыйдәләрен һәм башка локаль норматив актларны үтәмәгән яки бозган өчен укучыларга карата дисциплинар жәза чаралары - кисәтү, шелтә, чигерү, мәктәптән чыгару кулланылырга мөмкин.

5.6.1. Дисциплинар жэза чаралары укучыларга башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча, шулай ук сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнган укучыларга (психик үсеш тоткарланып һәм акылга зәгыйфьлекнең төрле формалары белән) карата кулланылмый.

5.6.2. Укучыларга авырган, каникуллар, академик ял, йөклелек һәм бала табу буенча отпуск яки бала карау буенча ял вакытында дисциплинар жэза чаралары куллану рөхсәт ителми.

5.6.3. Дисциплинар жэза чарасын сайлаганда, мәктәп дисциплинар жинаятьнең авырлыгын, укучының алдагы тәртибе, аның психофизик һәм эмоциональ халәтен, шулай ук уку укучылар, ата-аналар советларының фикерен исәпкә алырга тиеш.

5.7. Ата-аналар (законлы вәкилләре) хокукы:

5.7.1. баланы баланың фикерен исәпкә алып, төп гомуми белем алу тәмамланганчы, шулай ук белем алу формасының психологик-медик-педагогик комиссиясе тәкъдимнән һәм укуту рәвешләрен исәпкә алып, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар, тел, мәгариф телләре, факультатив һәм электрон уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр) Мәктәп тәкъдим иткән исемлектән сайларга;

5.7.2. Мәктәп Уставы, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру лицензиясе, дәүләт аккредитациясе турында таныклык, укуту-программа документлары һәм белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаштыручы башка документлар белән танышырга;

5.7.3. балага башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем, гаиләдә белем бирергә. Гаиләдә белем алучы бала, аның ата-аналары (законлы вәкилләре) карары буенча, аның фикерен исәпкә алып, укуның теләсә кайсы этабында белем алуны мәктәптә давам итәргә хокукы;

5.7.4. белем бирү эчтәлеген, укуту һәм тәрбия ысуллары, белем бирү технологияләре, шулай ук үз балаларының өлгерешен бәяләү белән танышырга;

5.7.5. укучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен якларга;

5.7.6. укучыларның планлаштырылган тикшерүләрен (психологик, психологик-педагогик) барлык төрләре турында мәгълүмат алырга, мондый тикшерүләр үткәргә яки мондый тикшеренүләрдә катнашырга ризалык бирергә, аларны үткәрүдән яки аларда катнашудан баш тартырга, үткәргән тикшерүләрен нәтижеләре турында мәгълүмат алырга;

5.7.7. әлеге Устав белән билгеләнә торган формада мәктәп идарәсендә катнашырга;

5.7.8. балаларны тикшергәндә психологик-медицина-педагогик комиссиясе, тикшерү нәтижеләре буенча алынган тикшерү нәтижеләре һәм рекомендацияләр турында фикер алышуда катнашу, балаларны укуту һәм тәрбияләү өчен тәкъдим ителә торган шартларга карата үз фикерләрен белдерергә;

5.7.9. ата-аналар жәмәгатьчелеген канәгатьләндерми торган педагогик хезмәткәрне алмаштыру турындагы үтенечнамәгә кул куярга;

5.7.10. Мәктәп идарәсе органнарына укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләрен) хокукларын бозучы һәм (яки) кыскартучы Мәктәп хезмәткәрләренә карата мөрәжәгатьләр, дисциплинар жэза бирү турында мөрәжәгатьләр жибәрергә;

5.7.11. белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне жайга салу комиссиясенә, шул исәптән педагогик хезмәткәр мәнфәгатьләре конфликтты булу яки булмавы турында мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итәргә;

5.7.12. законнарда каралган башка хокукларга.

5.8. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы:

5.8.1. үз балаларына (үз мөмкинлекләре чикләрендә) белем алуны тәмин итәргә, аларга мөмкин кадәр укуда ярдәм итәргә;

5.8.2. аларның балаларын укуту яки тәрбияләү белән бәйлә Мәктәпкә буенча персонал чакыру буенча килергә.

Мәктәпкә китәр алдыннан баланың тышкы кыяфәте укучыларның киём-салым таләпләренә туры килү-килмәвен контрольдә тотарга;

5.8.3. мәктәпнең эчке тәртип кагыйдәләрен, укучыларның дәрәс режимын билгели торган локаль норматив актлар таләпләрен, мәктәп белән укучылар һәм (яки) аларның ата-

аналары (законлы вәкилләре) арасында белем бирү мөнәсәбәтләрен регламентлаштырырга һәм әлеге мөнәсәбәтләрен рәсмиләштерергә, туктатып тору һәм туктату тәртибен сакларга;

5.8.4. укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренен намусын һәм абруен хөрмәт итәргә;

5.8.5. үз балаларында шәхесләренең физик, әхлакый һәм интеллектуаль үсешенә ярдәм итүче кеше һәм гражданның иң яхшы сыйфатларын тәрбияләргә;

5.8.6. үз балаларын тәртипне, жәмәгать урыннарында һәм көнкүрештә үз-үзенә тоту кагыйдәләрен үтәргә өйрәтергә;

5.8.7. мәктәпкә һәм балигъ булмаган балалар тарафыннан китерелгән хокукка каршы гамәлләр һәм матди зыян өчен, шулай ук аларның уку вакытында хокукка каршы гамәлләре өчен законда билгеләнгән тәртиптә җаваплылык хисенә.

5.8.8. гамәлдәге законнарда каралган башка бурычларны гамәлгә ашырырга.

5.9. Организация охраны здоровья учащихся (за исключением оказания первичной медико-санитарной помощи, прохождения периодических медицинских осмотров и диспансеризации) в Школе, осуществляется Школой.

5.10. Укучыларга беренчел медик-санитар ярдәм күрсәтүне оештыруны сәламәтлек саклау өлкәсендә башкарма хакимият органнары килешү нигезендә гамәлгә ашыралар.

Медицина хезмәткәрләренең төп вазыйфаларына керә:

- укучыларның сәламәтлеге торышын, физик һәм нерв-психик үсешен күзәтү, медицина ярдәме күрсәтү;

- профилактик һәм дөвалау-сәламәтләндерү чараларын оештыру һәм үткәру, аларның нәтижәләлеген бәяләү;

- мәктәпнең санитар-гигиеник һәм эпидемиягә каршы режимының үтәлешенә медицина контроле;

- туклануның сыйфатын, укучыларның уку-укуту һәм дәрестән тыш эшчәнлегенен рациональ режимын үтәүне, хезмәт Укуту процессында санитария-гигиена таләпләрен тәмин итүне контрольдә тоту;

- укучылар белән гигиеник тәрбия бирү буенча эш, санитар-мәгърифәти белемнәрне пропагандалау.

5.11. Мәктәп белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда укучыларның сәламәтлеген саклау өчен шартлар тудыра, шул исәптән түбәндәгеләрне тәмин итә:

- укучыларның сәламәтлеге торышына агымдагы контроль;

- Россия Федерациясендә гражданның сәламәтлеген саклау өлкәсендә санитар-гигиена, профилактик һәм сәламәтләндерү чараларын үткәру, укуту һәм тәрбияләү;

- дәүләт санитар-эпидемиологик кагыйдәләрен һәм нормативларын үтәү;

-Мәгариф өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы белән килешенеп, мәктәптә булганда укучылар белән бәхетсезлек очраklarын тикшерү һәм исәпкә алу.

5.12. Төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүче һәм озак дөвалануга мохтаж укучылар өчен Мәктәп тарафыннан мондый укучылар өчен кирәкле дөвалау, тернәкләндерү һәм сәламәтләндерү чаралары үткәрелә. Мондый балаларны, шулай ук сәламәтлекләре буенча мәктәпкә йөри алмый торган инвалид балаларны укуту шулай ук өйдә яки медицина оешмаларында Мәктәп тарафыннан оештырылырга мөмкин. Өйдә яки медицина оешмасында укуны оештыру өчен медицина оешмасы бәяләмәсе һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) мөрәжәгать итүнең язма рәвешендә нигез булып тора.

5.13. Озак дөвалануга мохтаж мәктәп һәм ата-аналар (законлы вәкилләр), шулай ук инвалид балалар арасындагы төп гомуми белем бирү программалары буенча өйдә яки медицина оешмаларында укутуны оештыру өлешендә мәктәп һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) мөнәсәбәтләрен регламентлау һәм рәсмиләштерү тәртибе Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5.14. Мәктәптә белем бирү процессын психологик яктан тәмин итү, педагогик хезмәткәрләр белән консультатив һәм профилактик эшне педагог-психолог башкара.

5.15. Социаль педагог социаль хезмэтләр һәм мәшгульлек хезмәте белән элемтәдә тора, мәктәп администрациясенә укучыларның һәм чыгарылып сыйныф укучыларының хокукларын саклау, аларны социаль адаптацияләү мәсьәләләрендә ярдәм күрсәтә.

5.16. Мәктәп хезмәткәрләренә житәкче һәм педагогик хезмәткәрләр, укуыту-тәрбия һәм башка персонал керә.

Хезмәткәрләр һәм Мәктәп администрациясе арасында хезмәт мөнәсәбәтләре хезмәт килешүе белән жайга салына, аның шартлары Россия Федерациясенә хезмәт законнарына каршы килә алмый.

5.17. Мәктәп хезмәткәрләре хокукы:

5.17.1. әлеге устав белән билгеләнә торган тәртиптә мәктәп белән идарә итүдә катнашу;

5.17.2. советка һәм башка сайлау органнарына сайланырга һәм сайланырга, мәктәп эшчәнлегә мәсьәләләре турында фикер алышуда һәм хәл итүдә катнашырга, шул исәптән жирле үзидарә органнары һәм иҗтимагый оешмалар аша;

5.17.3. куркынычсызлык һәм гигиена таләпләренә жавап бирә торган хезмәт шартларына;

5.17.4. эш вакытының озынлыгын чикләү, атна саен ял һәм бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләнгән торган отпусklar белән тәмин ителә торган ялга;

5.17.5. үзенә һөнәри намусын һәм абруен яклауга;

5.17.6. мәктәп администрациясе боерыкларына һәм күрсәтмәләренә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять бирергә;

5.17.7. үз һөнәри эшчәнлегенә оештыру, укуыту-методик һәм матди-техник яктан тәмин итү, китапханәләрдән, мәгълүмати ресурслардан, уку-укуыту, укуыту-методик, социаль-көнкүреш, дөвалау һәм башка бүлекчәләрдән бушлай файдалануга;

5.17.8. аттестация нәтижәләре (тарификация – эшчеләр өчен) буенча һәркемгә аерым билгеләнә торган квалификациясе нигезендә һәм башкарыла торган эш күләме (уку йөкләнеше, уку төркемнәрендә белем алучылар саны һ.б.) нигезендә гадел хезмәткә түләүгә;

5.17.9. хезмәт һәм жәмәгать тормышында ирешкән уңышлары өчен эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре нигезендә бүләкләүгә;

5.17.10. Мәктәптә билгеләнгән өстәмә түләүләргә, шулай ук хезмәткәрләргә расланган хезмәт өчен түләү фонды кысаларында өстәмәләргә турында Нигезләмә нигезендә билгеләнә торган кызыксындыру характерындагы түләүләргә алуга.

5.18. Педагогик хезмәткәрләр хокукы:

5.18.1. иҗади инициативага, тормышка ашырыла торган белем бирү программасы, аерым уку предметы, курс, дисциплина (модуль) кысаларында укуыту һәм тәрбиянен авторлык программаларын һәм алымнарын эшләү һәм куллануга;

5.18.2. белем бирү программасы нигезендә һәм мәгариф турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә дәрәсләкләр, уку әсбаплары, материаллар һәм башка укуыту һәм тәрбия чараларын сайлауга;

5.18.3. белем бирү программаларын, шул исәптән уку планнарын, календарь уку графикларын, эшче уку предметларын, курсларны, дисциплиналарны (модульләргә), методик материаллар һәм белем бирү программаларының башка компонентларын эшләүдә катнашуга;

5.18.4. фәнни, фәнни-техник, иҗади, тикшеренү эшчәнлеген гәмәлгә ашыру, эксперименталь һәм халыкара эшчәнлектә, эшләнмәләрдә һәм инновацияләргә кергүдә катнашуга;

5.18.5. китапханәләрдән һәм мәгълүмати ресурслардан түләүсез файдалануга, шулай ук мәктәпнең локаль норматив актларында билгеләнгән тәртиптә мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәргә һәм мәгълүмат базаларына, уку һәм методик материалларга, музей фондларына, мәктәптә педагогик, фәнни һәм тикшеренү эшчәнлеген сыйфатлы башкару өчен кирәкле матди-техник чараларга керү мөмкинлегенә;

5.18.6. Мәктәпнең белем бирү, методик һәм фәнни хезмәтләреннән түләүсез файдалануга, Россия Федерациясе законнарында яки локаль норматив актларда билгеләнгән тәртиптә;

5.18.7. мәктәп идарәсендә, шул исәптән идарә итүнең коллегияль органнарында, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә катнашуга;

5.18.8. мәктәп эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнашуга, шул исәптән идарә органнары һәм иҗтимагый оешмалар аша;

5.18.9. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән рәешләрдә һәм тәртиптә иҗтимагый һөнәри оешмаларга берләшүгә;

5.18.10. мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне җайга салу буенча комиссиягә мөрәҗәгать итәргә;

5.18.11. педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри этикасы нормаларын бозуны гадел һәм объектив тикшерүгә юнәлдерелгән һөнәри намусны һәм абруен яклауга;

5.18.12. мәктәп администрациясе боерыкларына һәм күрсәтмәләренә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять бирүгә;

5.18.13. ижади үсеш һәм алдынгы укуыту һәм тәрбия формаларын куллануга;

5.18.14. фәнни нигезләү яки эксперименталь раслау алган педагогик тәҗрибәне таратуга;

5.18.15. педагогик эксперимент үткөрүгә;

5.18.16. «Авторлык хокукы һәм катнаш хокуклар турында» Россия Федерациясе Законы нигезендә фәнни һәм гамәли эһәмияткә ия интеллектуаль милеккә;

5.18.17. кыскартылган эш вакытына;

5.18.18. педагогик эшчәнлек профиле буенча өч елга бер тапкырдан да ким булмаган өстәмә һөнәри белемгә;

5.18.19. еллык төп озайтылган түләүле отпускка, аның озынлыгы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

5.18.20. Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән Министрлыгы билгеләгән тәртиптә өзлексез педагогик эшнәң һәр ун елдан соң бер елга кадәр озак вакытлы отпускка;

5.18.21. Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә картлык буенча хезмәт пенсиясен вакытыннан алда билгеләүгә;

5.18.22. гамәлдәге законнарда каралган башка хокуклар.

5.19. һөнәри бурычларны үтәгәндә педагогик хезмәткәрләр укуыту ирегәнә, үз фикерләрен ирекле белдерүгә, һөнәри эшчәнлеккә тыкшындан Азатлыкка, педагогик нигезләнгән формаларны, чараларны, укуыту һәм тәрбия алымнарын сайлау һәм куллану ирегәнә хокуклы.

5.20. Укучы шәхесенә карата физик һәм психик көч куллану, антигуман, шулай ук укучының тормышы яки сәламәтлеге өчен куркыныч булган тәрбия ысулларын куллану рөхсәт ителми.

5.21. Педагогларның эшчәнлеге укучыларның хезмәт һәм сәламәт яшәү рәешенә юнәлешен формалаштыруга, хокук бозуларны профилактикалауга, аларны гомумкешелек кыйммәтләренә тартуға, милли һәм интернациональ аңны формалаштыруға, мәктәптә дисциплинаны һәм тәртипне ныгытуға, укучыларның физик үсешенә юнәлдерелгә тиеш.

5.22. Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләре бурычлы:

5.22.1. үз эшчәнлеген югары профессиональ дәрәҗәдә башкарырга, расланган эш программасы нигезендә укуытыла торган уку предметларын, курсны, дисциплинаны (модульне) тулысынча тормышка ашыруны тәмин итәргә;

5.22.2. хокукый, әхлакый һәм этик нормаларны үтәргә, һөнәри этика таләпләрен үтәргә;

5.22.3. укучыларның һәм белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның намусын һәм абруен хөрмәт итәргә;

5.22.4. укучыларда таныш-белү активлыгын, мөстәкыйльлекне, инициативаны, ижади сәләтне үстерергә, гражданлык позициясен, хәзерге дөнья шартларында хезмәткә һәм тормышка сәләтне формалаштырырга, укучыларда сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәеше культурасын формалаштырырга;

5.22.5. педагогик нигезләнгән һәм югары сыйфатлы белем бирү формаларын, укуыту һәм тәрбия методларын куллануырга;

- 5.22.6. укучыларның психофизик үсеш үзенчәлекләрен һәм аларның сәламәтлеген торышын исәпкә алырга, кирәк булганда медицина оешмалары белән хезмәттәшлек итәргә;
- 5.22.7. үз һөнәри дәрәжәсен даими рәвештә арттырырга;
- аттестацияне Мәгариф турында законнарда билгеләнгән тәртиптә үтәргә;
- 5.22.8. хезмәт законнары нигезендә эшкә кергәндә башлангыч медицина тикшерүләрен, шулай ук эш бирүче юнәлеште буенча чираттан тыш медицина тикшерүләрен үтәргә;
- 5.22.9. Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә хезмәтне саклау өлкәсендә белемнәрне һәм күнекмәләрен өйрәтү һәм тикшерү узарга;
- 5.22.10. Уставны, эчкә хезмәт тәртибе кагыйдәләрен үтәргә.
- 5.22.11. системалы тикшерү, педагогик эксперимент методикасы һәм методологиясенә ия булырга;
- 5.22.12. мәктәпнең уку-укуту планнарын һәм программаларын эшләүдә катнашырга;
- 5.22.13. планлаштыру, исәпкә алу һәм хисаплылык буенча билгеләнгән документацияне алып барырга;
- 5.22.14. педагогик совет, методкомиссия, фәнни-гамәли конференцияләрдә, семинарларда катнашырга;
- 5.22.15. укучыларның өлгерешен системалы контрольдә тотарга;
- 5.22.16. ата-аналар яки аларны укучылар белән тәрбия эшен алмаштыручы затлар белән бергә алып барырга.
- 5.23. Педагогик хезмәткәрләр мәктәпнең эш шартлары һәм кагыйдәләре нигезендә электрон журналлар алып баралар.

6 нчы бүлек. ПЕРСОНАЛ ТУПЛАУ ТӘРТИБЕ ХЕЗМӘТ ӨЧЕН ТҮЛӘУ ШАРТЛАРЫ

- 6.1. Мәктәп хезмәткәрләрен туплау тәртибе әлеге Устав белән регламентлана.
- 6.2. Вакансияләр булганда, штат расписаниесе нигезендә педагогик кадрларны, кече хезмәт күрсәтүче персоналны сайлау, кабул итү һәм урнаштыру, аларның квалификациясе дәрәжәсе өчен җаваплылык мәктәп директоры компетенциясенә керә.
- 6.3. Мәктәптә белем бирү процессы педагогик хезмәткәрләр тарафыннан башкарыла. Мәктәптә белем бирү процессын психологик яктан тәэмин итүне мәктәп штатына керүче педагог-психолог башкара.
- 6.4. Педагогик эшчәнлек белән шөгыйльләнү хокукына урта һөнәри яки югары белемгә ия һәм квалификация белешмәлекләрендә, һөнәри стандартларда күрсәтелгән квалификация таләпләренә җавап бирүче затлар ия.
- 6.5. Педагогик эшчәнлеккә рөхсәт ителми затлар:
- 6.5.1. суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыйльләнү хокукыннан мәхрүм ителгән;
- 6.5.2. кеше тормышына, сәламәтлегенә, намусына һәм абруена (законсыз урыннан тыш психиатрия стационарына, яла һәм мыскыл итүгә), шәхеснең женси кагылгысызлыгына һәм женси ирегенә, гаиләгә һәм балигъ булмаганнарга, халык саулыгына һәм ижтимагый эхлакына, дәүләтнең конституцион строе һәм иминлегенә нигезләренә каршы, жинаять эзәрлекләве туктатылган затлардан тыш), жинаять эзәрлекләвенә дучар ителгән яисә хөкем ителгән (реабилитацияләүче нигезләр буенча аларга карата жинаять эзәрлекләве туктатылган затлардан, шулай ук ижтимагый куркынычсызлыкка каршы);
- 6.5.3. уйлап табылган авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр өчен хөкем ителмәгән яки түләнмәгән хөкем ителгән;
- 6.5.4. Федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтсез дип танылган;
- 6.5.5. сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулар булган.
- 6.6. Педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри эшчәнлекләрен бәяләү нигезендә һәм педагогик хезмәткәрләрнең теләге буенча алар биләгән вазыйфаларына туры килүен раслау

максатыннан һәм квалификация категориясен билгеләү максатыннан, педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү үткәрелә.

6.7. Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләре Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә аттестация уза.

6.8. Мәктәп житәкчелеге хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү һәм эзерләү өчен кирәкле шартлар тудыра. Хезмәткәрләрне эзерләү һәм өстәмә һөнәри белем бирү мәктәпнең бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин. Хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри эзерләү һәм өстәмә һөнәри белем бирү өстәмә һөнәри белем бирү оешмаларында, югары белем бирү мәгариф оешмаларында, фәнни, фәнни-методик һәм башка оешмаларда уку һәм (яки) стажировкалар юлы белән 3 елга бер тапкыр уздырыла.

6.9. Мәктәп хезмәткәрләренең хокуклары һәм бурычлары Россия Федерациясенең хезмәт законнары, күмәк шартнамәсе, эчке тәртип кагыйдәләре, вазыйфай инструкциялар, әлеге устав белән билгеләнә.

6.10. Мәктәп хезмәткәренә хезмәт хакы һәм вазыйфай эш хакы, хезмәт килешүендә каралган эшләр өчен аена ике тапкыр түләнә. Мәктәп хезмәткәренә башка эшләр һәм бурычларны үтәве, Россия Федерациясе законнарында каралган очрактан тыш, өстәмә килешү буенча түләнә.

6.11. Мәктәп хезмәткәрләренә хезмәт хакы ставкалары (вазыйфай окладлар) хезмәт законнары, хезмәт хокукы нормаларын үз эченә алган Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары нигезендә, шәхси рәвештә һәм аттестация (эшчеләр өчен тарификация) нәтижеләре буенча билгеләнә.

6.12. Мәктәп хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү системалары, әгәр законда башкача каралмаган булса, исәпкә алып билгеләнә:

6.12.1. эшче һөнәрләренең бердәм тариф-квалификация белешмәсе;

6.12.2. житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр вазыйфаларының Бердәм квалификация белешмәсе;

6.12.3. хезмәт өчен түләү буенча дәүләт гарантияләре;

6.12.4. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм (яки) Яңа Чипмә муниципаль районы жирле үзидарә органнары тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә раслана торган хезмәткәрләрнең хезмәт өчен түләү турында нигезләмәләренә раслау хакында" 2008 ел, 31 декабрь, 988 нче карары;

6.12.5. социаль-хезмәт мөнәсәбәтләрен жайга салу буенча өчъяклы Россия комиссиясе һәм социаль-хезмәт мөнәсәбәтләрен жайга салу буенча республика өчъяклы комиссиясе тәкъдимнәре;

6.12.6. хезмәткәрләрнең вәкилләклә органы фикере;

6.12.7. өстәмә түләүләр һәм өстәмәләр турындагы Нигезләмә нигезендә стимуллаштыручы характердагы сораулар каралды.

6.13. Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләре өчен Россия Федерациясенең хезмәт законнары нигезендә эш вакытының озынлыгы билгеләнә.

7 нче бүлек. МӘКТӘП БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ

7.1. Мәктәп белән идарә итү гамәлдәге законнар, әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашырыла һәм бердәм башлангыч һәм коллегияльлек принципларын яраштыру нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Мәктәпне гамәлгә куючы билгеләнгән тәртиптә:

7.2.1. Мәктәпне оештырганда, үзгәртеп корганда, тибын үзгәртү һәм бетерү вакытында гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкара;

7.2.2. Мәктәп уставын, шулай ук милекче белән килешү буенча аңа кертелә торган үзгәрешләренә раслый;

7.2.3. Мәктәп директорын билгели (раслый) һәм аның вәкаләтләрен туктата;

7.2.4. Мәктәп директоры белән хезмәт килешүен төзи һәм туктата;

7.2.5. әлеге Устав нигезендә юридик һәм физик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль йөкләмә формалаштыра һәм раслый.

7.2.6. Мәктәпне гамәлгә куючы тарафыннан гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәт сатып алуға (алға таба – аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт) бүлеп бирелгән акчалар хисабына мәктәпкә беркетелгән яки ул сатып алган аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт төрләрен һәм исемлеген билгели;

7.2.7. Мәктәп тарафыннан «коммерциясез оешмалар турында» Федераль законда билгеләнгән критерийларга туры килә торган зур алыш-бирешләр кылуны алдан килештерә;

7.2.8. «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль законның 27 статьясында билгеләнгән критерийлар нигезендә билгеләнә торган мәктәп катнашындагы алыш-бирешләрне хуплау турында карар кабул итә;

7.2.9. мәктәп эшчәнлегенә төп төрләренә караган, ул билгеләнгән муниципаль биремнән тыш күрсәтелә торган хезмәтләр (эшләр) өчен, шулай ук федераль законнарда билгеләнгән очрақларда, билгеләнгән муниципаль йөкләмә чикләрендә физик һәм юридик затлар өчен түләү билгеләү тәртибен билгели;

7.2.10. Мәктәп эшчәнлегенә нәтижеләре һәм аңа беркетелгән муниципаль мөлкәтне Россия Федерациясә Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә куллану турында хисап төзү һәм раслау тәртибен билгели;

7.2.11. федераль законнарда каралган очрақларда һәм тәртиптә (әгәр аларны бирү шартларында башкача билгеләнмәгән булса), күчемсез һәм аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәттән тыш), хужалык жәмгыятьләренә устав (жыелма) капиталына яисә аларны гамәлгә куючы яки катнашучы сыйфатында башка рәвештә тапшыруға Мәктәп тарафыннан кертүне килештерә;

7.2.12. федераль законнарда каралган очрақларда, коммерциячел булмаган оешмаларга аларны гамәлгә куючы яки катнашучы буларак (аларны бирү шартларында башкача билгеләнмәгән булса) һәм башка мөлкәтне, Мәктәпкә Милекче яки мәктәп сатып алган милекче тарафыннан мондый мөлкәт, шулай ук күчемсез милекне сатып алу өчен бүлеп бирелгән акчалар исәбеннән мәктәпкә беркетелгән аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәттән тыш, тапшыруны килештерә;

7.2.13. мәктәп биналарын, урыннарын һәм башка милек объектларын арендау шартларын контрольдә тота;

7.2.14. муниципаль биремнән үтәлешен финанс белән тәмин итүне гамәлгә ашыра;

7.2.15. мәктәпнең финанс-хужалык эшчәнлегенә планын Россия Федерациясә Финанс министрлыгы билгеләгән таләпләргә туры китереп төзү һәм раслау тәртибен билгели;

7.2.16. Мәктәп директоры белән эш бирүче инициативасы буенча хезмәт килешүе өзәлүгә китерә торган мәктәпнең кичектерелгән кредитор бурычының рөхсәт ителгән иң чик кыйммәтен билгели, аны арттыру Россия Федерациясә Хезмәт кодексы нигезендә, эш бирүче инициативасы буенча мәктәп директоры белән хезмәт килешүен өзүгә китерә;

7.2.17. билгеләнгән тәртиптә мәктәп тибын үзгәртү юлы белән казна яки автоном учреждение төзү турында тәкъдим кертә;

7.2.18. Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә мәктәп эшчәнлеген контрольдә тота;

7.2.19. үзгәртеп кору, модернизацияләү, мәктәпкә беркетелгән биналарның, корылмаларның билгеләнешен үзгәртү турында карар кабул итү нәтижеләрен алдан экспертлар бәяләве өчен комиссия төзи;

7.2.20. Мәктәпне үзгәртеп кору яки бетерү турында карар кабул итү нәтижеләрен бәяләү һәм бәяләү өчен комиссия төзи;

7.2.21. Мәктәп арендага килешү төзүгә кадәр мәктәпкә беркетелгән биналарны, корылмаларны, жиһазларны һәм башка милек объектларын, шулай ук укучыларны белән белән тәмин итү, социаль яклау өчен жир кишәрлекләрен арендага бирү нәтижеләрен эксперт бәяләвен үткәрә;

7.2.22. Мәктәп биналарын һәм корылмаларын карап тотуны, аның янәшәсендәге территорияне төзекләндерүне тәмин итә, мәктәп объектларын реконструкцияләүне,

капиталь ремонтлауны координацияли, Мәктәпнең матди-техник базасын үстерүне контрольдә тотат;

7.2.23. Мәгариф өлкәсендә максатчан программаларны гамәлгә ашыру буенча мәктәп эшчәнлеген координацияләүне гамәлгә ашыра;

7.2.24. Мәктәп укучыларын башка жирлекләрдән түләүсез йөртүне оештыра.

7.2.25. Гамәлгә куючының Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7.3. Мәктәп эшчәнлегенә белән житәкчелек итүче директор Мәктәпнең бердәнбер башкарма органы булып тора.

7.3.1 Мәктәп директоры югары белемгә ия булырга һәм квалификация белешмәләрендә күрсәтелгән квалификация таләпләренә туры килергә, белем бирү оешмалары житәкчеләренә тиешле вазыйфаларына һәм (яки) һөнәри стандартларга туры килергә тиеш.

7.3.2. Хезмәт законнары нигезендә педагогик эшчәнлеккә юл куелмый торган затларга мәктәп директоры вазыйфасын биләүне тыела.

7.3.3. Мәктәп директоры мәжбүри аттестация уза. Директор вазыйфасына кандидатларны һәм мәктәп директорын аттестацияләү тәртибе һәм сроклары Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә.

7.3.4. Директорның вазыйфага билгеләгәндә аның белән хезмәт килешүе төзелә, анда аның хокуклары, бурычлары, җаваплылыгы, хезмәт өчен түләү шартлары, хезмәт шартнамәсенә гамәлдә булу вакыты һәм аны биләгән вазыйфадан азат итү шартлары билгеләнә.

7.3.5. Директорның башка вазыйфалары бергә башкарыла алмый.

7.3.6. Директор вазифасын башка житәкче вазыйфалар белән (фәнни һәм фәнни-методик житәкчелектән тыш) берләштерү рөхсәт ителми.

7.3.7. Мәктәп директоры үз компетенциясе кысаларында:

- Устав максатларына һәм бурычларына туры китереп, Мәктәп эшчәнлегенә агымдагы һәм оператив житәкчелек итүне гамәлгә ашыра, Мәктәп эшчәнлегенә нәтижеләре өчен, законнар һәм Устав нигезендә Гамәлгә куючы һәм башка идарә итү органнары вәкаләтенә кертелгән мәсьәләләрдән тыш, тулы җаваплылык тотат;

- ышаныч кәгазеннән башка Мәктәп исемнән эшли, аны Россия Федерациясе территориясендә дә, аннан читтә дә барлык оешмаларда, дәүләт һәм муниципаль органнарда тәкъдим итә;

- хезмәт килешүендә һәм әлегә Уставта билгеләнгән чикләрдә Мәктәп эшчәнлегенә максатларына туры килә торган килешүләр, килешүләр (контрактлар) төзи, ышанычнамәләр бирә, шәхси счетлар ача;

- Мәктәп үсешенә стратегиясен, максатларын һәм бурычларын билгели, белем бирү процессы шартларына, белем бирү программаларына, Мәктәп эшчәнлегенә нәтижеләренә һәм сыйфатына карата куелган таләпләргә үтәүне тәмин итә;

- барлык хезмәткәрләр, укучылар өчен мәжбүри булган боерыклар чыгара, эчке тәртип кагыйдәләрен раслый, үз вәкаләтләре кысаларында гамәлгә куючы белән килешү буенча структураны һәм штат расписаниесен раслый;

- Мәктәп хезмәткәрләре арасында вазыйфаларны, уку йөкләнешен бүлү, вазифа инструкцияләрен раслый;

- уку-укуту-матди базасын исәпкә алуны, саклауны һәм тулыландыруны, санитар-гигиена режимы, куркынычсызлык һәм хезмәтне саклау кагыйдәләрен үтәүне, документларны исәпкә алуны һәм саклауны, әлегә Уставта каралган эшчәнлекне тормышка ашыру өчен өстәмә финанс һәм матди чаралар чыганакларын җәлеп итүне тәмин итә;

- уку-тәрбия процессының эшчәнлеген регламентлаучы локаль актлар белән раслый;

- гамәлдәге законнар һәм әлегә Уставтан килеп чыга торган башка функцияләрен башкара;

7.3.8. Директор түбәндәгеләр өчен шәхси җаваплылык тотат:

- үз вазыйфаи бурычларын үтәмәү (тиешенчә үтәмәү);

- хезмэт хакын вакытында түлэү;
- тиешле хезмэт шартларын оештыру, хезмэтне саклау һәм янғын куркынычсызлыгы таләпләрен үтәү;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарын бозу;
- үз хезмэт эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында кылынган хокук бозулар;
- Мәктәпкә матди зыян китерү;
- вазыйфай бурычларны үтәүгә бәйле булмаган максатларда, матди-техник һәм башка тәэмин итү чараларын, Мәктәп мөлкәтен, шулай ук аны башка затларга тапшыруны куллану;
- Мәктәп милкен саклау;
- вазыйфай бурычларны үтәү белән бәйле булмаган максатларда, конфиденциаль характердагы мәгълүматларны, яки вазыйфай бурычларны үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган хезмэт мәгълүматын белдерү яки куллану;
- вазыйфай вәкаләтләрен сәяси партияләр, башка ижтимагый берләшмәләр, дини берләшмәләр һәм башка оешмалар мәнфәгатьләрендә куллану;
- Мәктәпнең финанс-хужалык эшчәнлегенә торышы, бүлеп бирелгән бюджет һәм башка чараларны куллану;
- исәпнең торышы, салым, бухгалтерия һәм статистик хисаплылыкны тиешле органнарда тапшыруның үз вакытында һәм тулыландырылышы;
- Мәктәп хезмәткәрләрен сайлау, урнаштыру һәм квалификацияләрен күтәрү, аларның эчке хезмэт тәртибе кагыйдәләрен, башкару дисциплинасын үтәү;
- документларның (исәпкә алу, идарә итү, финанс-хужалык, шәхси состав һ. б.) сакланышы, документларны билгеләнгән тәртиптә саклауга тапшыру;
- янғын куркынычсызлыгы, хезмәтне саклау, санитар-гигиена кагыйдәләрен бозу административ законнарда каралган тәртиптә һәм очракларда административ җаваплылыкка тартыла;

7.3.9. Директор мәктәпкә китерелгән турыдан-туры матди зыян өчен, ә федераль законнарда каралган очракларда Мәктәпкә аның гаепле гамәлләре белән китерелгән зыянны каплай.

7.4. Мәктәптә коллегиаль идарә органнары формалаша, аларга түбәндәгеләр керә: хезмәткәрләрнең гомуми җыелышы (конференциясе), Мәктәп советы, педагогик совет.

7.4.1. Хезмәткәрләрнең гомуми җыелышы (конференциясе) (алга таба – Гомуми җыелыш) – мәктәп белән идарә итүнең коллегиаль ижтимагый органы. Гомуми җыелыш эшендә мәктәпнең һәр хезмәткәре, һәр ата-ана (законлы вәкил) шәхсән яки ышанычлы затлар аша катнаша.

Гомуми җыелыш ел саен үткәрелә. Гомуми җыелышны алып бару өчен ачык тавыш бирү юлы белән аның рәисе һәм сәркатибе сайлана. Гомуми җыелышта карарлар катнашучыларның гади күпчелек тавышы белән кабул ителә.

Гомуми җыелыш компетенциясенә керә:

- уку елы йомгаклары буенча мәктәп советы рәисе хисабын тыңлау һәм мәктәп Советы эшенә йомгак ясау;
- мәктәпнең гамәлгә куючы һәм җәмәгатьчелеккә акчалар керү һәм тоту турында бирелә торган еллык хисабын карау һәм раслау;;
- эшчәнлекнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү, мәктәп үсеше планын раслау;
- мәктәпнең устав эшчәнлеген тәэмин итү өчен өстәмә финанс һәм матди чаралар чыганаclarын җәлеп итүдә булышлык күрсәтү;
- мәктәп уставын кабул итү, аңа кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр;
- мәктәпнең аерым локаль актларын кабул итү;
- мәктәпнең эш режимы буенча карар кабул итү (дәресләрнең башлану һәм тәмамлау вакытын билгели һ. б.);
- югары һәм башка органнарны бүләкләү һәм бүләкләү өчен мәктәп, педагогик һәм җитәкче хезмәткәрләренә тәкъдим итү;
- гамәлгә куючыга мәктәп эшчәнлеген яхшырту буенча тәкъдимнәр кертү;
- мәктәп укучыларына һәм хезмәткәрләренә социаль ярдәм күрсәтү тәртибен һәм шартларын билгеләү;

- законда каралган өстәмә социаль ташламалар һәм матди тээмин итү төрләре, шулай ук мәктәп эшчәнлегенән, спонсорлардан һәм хәйриячеләрдән алынган акчалар хисабына тиешле категорияләргә өстәмә социаль ташламалар бирүне контрольдә тоту;

- укучылар һәм хезмәткәрләрнең сәламәтлеген саклау һәм ныгыту максатларында жәмәгать туклануы һәм медицина бүлекчәләре эшен контрольдә тоту;

- мәктәпнең структур бүлекчәләре исемлеген һәм схемаларын билгеләү, аларның эшчәнлеген регламентлаучы документларны раслау;

- гамәлгә куючы, башка органнар һәм директор компетенциясенә кермәгән мәктәп эшчәнлегенә башка мөһим мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү.

Коллектив вәкаләтләре кысаларында һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә кабул ителгән гомуми жыелыш карарлары хезмәт коллективы, мәктәп администрациясе эгъзалары өчен мәжбүри.

7.4.2. Мәктәп белән гомуми житәкчелек итүне 13 эгъзадан торган сайлана торган вәкиллекле орган – Мәктәп советы (алга таба - Совет) башкара. Совет гомуми жыелышта сайлана. Совет эгъзалары мәктәп хезмәткәрләре арасынан сайлана. Советка директор вазыйфасы буенча керә. Утырышларны ачык тавыш бирү юлы белән алып бару өчен Совет составынан рәис һәм секретарь сайлана.

Совет компетенциясенә керә:

- Уставны үзгәртү һәм тулыландыру буенча тәкъдимнәрне карау;

- мәктәп эшчәнлегенә төп юнәлешләр билгеләү;

- төп устав эшчәнлегенә үтәлеш турында мәктәп директорларының отчетларын тыңлау;

- педагогик совет эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;

- эчке тәртип кагыйдәләрен эшләү;

- укучыларга өстәмә ташламалар һәм матди тээмин итү төрләренә үз вакытында күрсәтелүен контрольдә тоту;

- законда тыелмаган мәктәптә ижтимагый оешмалар эшчәнлеген координацияләү.

Совет карарлары мәктәп эшләрендә саклана торган беркетмәләр белән рәсмиләштерелә. Совет утырышлары кимендә елга ике тапкыр чакырыла. Аерым очракларда, чираттан тыш Совет утырышын Мәктәп директоры чакыра. Чираттан тыш утырыш шулай ук Совет эгъзаларының яртысынан да ким булмаган таләбе буенча чакырылган Совет утырышында кимендә 2/3 Совет эгъзалары һәм мәктәп директоры катнашса, тулы хокуклы санала. Совет карарлары ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Әгәр карар өчен тавыш бирдгәндә Совет эгъзалары исемлегендәгеләрнең кимендә яртысы катнашса, Совет карары кабул ителгән дип санала.

7.4.3. Мәктәптә уку-тәрбия процессын үстерү һәм камилләштерү, укучыларның һөнәри осталыгын һәм ижади үсешен арттыру максатынан педагогик совет - Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләрен берләштерүче коллегиаль орган эшли.

Педагогик совет рәисе һәм секретаре мәктәпнең педагогик хезмәткәрләре коллективы белән ачык тавыш бирү юлы белән күпчелек тавыш белән сайлана.

Педагогик совет елына кимендә 4 тапкыр чакырыла. Педагогик советның чираттан тыш утырышлары мәктәп педагогик хезмәткәрләренә өчтән бер өлеш таләбе буенча үткәрелә.

Педагогик совет карары педагогик советта катнашучыларның күпчелегә аның өчен тавыш бирсә кабул ителгән дип санала. Педагогик совет, әгәр анда 2/3 педагогик хезмәткәр катнашса, карар кабул итәргә хокуклы. Тавыш бирү процедурасы педагогик совет тарафыннан билгеләнә.

Педагогик совет:

- һөнәри белем таләп итүче белем бирү һәм тәрбия процессларын гамәлгә ашыру мәсьәләләрен карый;

- ку һәм тәрбия планнарын, программаларын, методларын, уку-тәрбия процессын һәм аларны тормышка ашыру ысулларын, уку-укуту планын һәм уку-укуту планын сайлый һәм сайлай;

- белем бирү концепциясен, мәктәпне үстерү программасын, еллык планын булдыру һәм тормышка ашыру буенча гомуми алымнар эшли;

- педагогик коллективның барлык эгъзаларыннан белем бирү эшчәнлеген тормышка ашыруда бердәм алымнар һәм гамәлләр, гамәли карарлар таләп итү һәм белем бирү процессына кабул ителгән алымнарның нигезле булуы өчен җаваплылык тоту таләп ителә;

- коллектив эгъзаларының алдынгы педагогик тәҗрибәсен өйрәнә, бәяли, гомумиләштерә һәм тарата, педагогик коллектив эгъзаларын бүләкләүгә һәм бүләкләүгә тәкъдим итә һәм педагогик коллектив эгъзаларының эшчәнлегенә объектив бәя биргән өчен җаваплылык тотат;

- мәктәпнең белем бирү эшчәнлегенә йомгак ясый, аның нәтижеләрен яхшырту буенча тәкъдимнәр кертә;

- укучыларның арадаш аттестациясен үткәру вакытын, формаларын, срокларын һәм тәртибен билгели;

- укучыларны йомгаклау аттестациясенә кертү, укучыларны икенче сыйныфка күчерү, шартлы рәвештә икенче класска күчерү, мәктәптән чыгарылу, шулай ук ата-аналар белән килешенеп, шул ук сыйныфта кабат укуту, компенсацияләүче укуны классларга күчерү яки укуларын башка формаларда давам итү турында карар кабул итә;

- укудагы уңышлары өчен укучыларны грамоталар, мактау кәгазьләре һәм башка бүләкләр белән бүләкләү турында арадаш аттестация нәтижеләре нигезендә карар кабул итә;

- укучыларны дәүләт (йомгаклау) аттестациясенә кертү турында карар кабул итә;

- дәүләт (йомгаклау) аттестациясен узмаган чыгарылыш сыйныф укучыларына белешмә бирү турында карар кабул итә;

- укучыларны мәктәптән чыгару турында дәүләт (йомгаклау) аттестациясе нәтижеләре нигезендә, укудагы уңышлары өчен грамоталар, мактау кәгазьләре белән бүләкләү турында карар кабул итә;

- аерым укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләр) каршында үз-үзләрен тотышы һәм өлгерешә мәсьәләләре турында фикер алыша;

- баланы мәктәптән законда каралган очракларда чыгару турында карар кабул итә;

- мәктәп администрациясенә укуту-тәрбия характерындагы мәсьәләләр буенча хәбәрләрен тыңлый;

- үз компетенциясе кысаларында локаль актлар турында фикер алыша һәм кабул итә;

- алдагы педагогик советларның карарлары үтәлешен контрольдә тотат;

- педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү, аларның ижади башлангычларын үстерү, алдынгы педагогик тәҗрибәне тарату эшен оештыра;

- тәрбиячеләргә квалификация категорияләре бирү турында тәкъдимнәр кертә;

- педагогик хезмәткәрләрне һәм мәктәпнең башка хезмәткәрләрен бүләкләүләр, төрле кызыксындыру, мораль һәм матди кызыксындыру төрләре буенча тәкъдим итә;

- төрле мактаулы исемнәргә тәкъдим ителә торган педагогик хезмәткәрләрнең характеристикаларын тикшерә һәм раслый;

- педагогик коллектив вәкилләрен мәктәп Советына юллай.

Компетенция кысаларында һәм закон нигезендә кабул ителгән педагогик совет карарлары мәктәп педагогик коллективының барлык эгъзалары, укучылар өчен мәҗбүри. Педагогик совет карары мәктәпнең педагогик коллективы эгъзаларына, укучыларга өч көнлек срокта җиткерелә.

7.7. Укучылар, ата-аналар (законлы вәкилләр), балигъ булмаган балаларның һәм педагогик хезмәткәрләрнең мәктәп белән идарә итү мәсьәләләре һәм мәктәп тарафыннан аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә, балигъ булмаган балалар, ата-аналар (законлы вәкилләр) һәм педагогик хезмәткәрләрнең мәктәптә балигъ булмаган балалар, ата-аналар (законлы вәкилләр) инициативасы буенча, мәктәп белән идарә итү мәсьәләләре буенча һәм мәктәп белән локаль норматив актлар кабул иткәндә, балигъ булмаган балаларның ата-аналары фикерен исәпкә алу максатларында:

1) балигъ булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләр) советы һәм укучылар советы оештырыла;

2) укучылар һәм хезмәткәрләрнең һөнәри берлекләре эшли.

Балигъ булмаган балаларның ата-аналары советын (законлы вәкилләрен) сайлау тәртибе, укучылар Советы, укучыларның һәм хезмәткәрләрнең һөнәри берлекләрен сайлау тәртибе, аларның компетенциясе, эшчәнлекне оештыру мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнә.

7.8. Мәктәп укучыларның вәкиллекле органнарын таний, аларга кирәкле мәгълүмат бирә, укучыларның хокуклары һәм мәнфәгатьләренә кагылышлы мәсьәләләр турында фикер алышканда Мәктәп идарәсе органнары утырышларында катнашырга рөхсәт итә.

7.9. Мәктәп белән идарә итүдә хезмәткәрләрнең төп катнашу формалары булып тора:

- Россия Федерациясе Хезмәт кодексында, күмәк килешүдә каралган очракларда хезмәткәрләрнең һөнәри берлеге фикерен исәпкә алу;

- локаль норматив актлар кабул итү мәсьәләләре буенча эш бирүче белән эш бирүчеләрнең һөнәри берлеге тарафыннан консультацияләр үткөрү;

- эш бирүчедән хезмәткәр мәнфәгатьләренә турыдан-туры кагылучы мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу;

- эш бирүче белән мәктәп эше турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышу, аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертү;

- мәктәпнең социаль-иқтисади үсеш планнары хезмәткәрләренә һөнәри берлеге тарафыннан фикер алышу;

- күмәк шартнамәләргә эшләүдә һәм кабул итүдә катнашу;

- Россия Федерациясе Хезмәт кодексы, башка федераль законнар, әлеге Устав, күмәк шартнамә, локаль норматив актлар белән билгеләнгән башка формалар.

7.10. Хезмәткәрләрнең һөнәри берлеге эш бирүчедән сораулар буенча мәгълүмат алырга хокуклы:

мәктәпне үзгәртеп кору яки бетерү;

хезмәткәрләрнең хезмәт шартларын үзгәртүгә китерә торган технологик үзгәреشلәр кертү;

хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү һәм әзерләү;

Россия Федерациясе Хезмәт Кодексында, башка федераль законнарда, әлеге Уставта, күмәк шартнамәдә, локаль норматив актларда каралган башка мәсьәләләр буенча.

Хезмәткәрләрнең һөнәри берлеге шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча мәктәп идарәсе органнарына тиешле тәкъдимнәр кертергә һәм аларны караганда күрсәтелгән органнар утырышларында катнашырга хокуклы.

8 нче бүлек. МИЛЕК ҺӘМ МӘКТӘПНЕҢ ФИНАНС-ХУҖАЛЫК ЭШЧӘНЛЕГЕ

8.1. Мәктәп милке Яңа Чишмә муниципаль районы милке булып санала һәм Мәктәп белән оператив идарә итү хокукында Милекчегә беркетелә.

8.2. Мәктәпкә үзенә Устав бурычларын үтәү өчен кирәкле җир участкалары аңа даими (сроксыз) файдалану хокукында бирелә.

8.3. Мәктәп үзенә беркетелгән мөлкәткә карата законнарда билгеләнгән чикләрдә аларга ия булу, алардан файдалану һәм эш итү хокукларын гамәлгә ашыра.

Мәктәп үзенә беркетелгән мөлкәтне һәм аңа Гамәлгә куючы бүлеп биргән акчаларга сатып алган мөлкәтне әлеге Уставта чагылдырылган максат һәм эшчәнлек төрләре өчен генә куллана.

8.4. Мәктәп, Милекче ризалыгыннан башка, үзенә беркетелгән милекче яки мәктәп тарафыннан мондый мөлкәт сатып алуга гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгән акчалар хисабына, шулай ук күчемсез милек белән аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт белән эш итәргә хокуклы түгел.

8.5. Милек белән оператив идарә итү хокукындагы калганнарда Мәктәп, әгәр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында башкача билгеләнмәгән булса, мөстәкыйль эш итәргә хокуклы.

8.6. Мәктәпнең милке һәм акчасы аның балансында чагыла һәм аның уставында билгеләнгән максатларга ирешү өчен кулланыла.

Мәктәпкә беркетелгән яки гамәлгә куючы тарафыннан әлеге милекне сатып алуға бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган, шулай ук мәктәп янында урнашкан аеруча кыйммәтле күчемсез милек аерым исәпкә алынырга тиеш.

8.7. Мәктәп финанс-хужалык эшчәнлеген Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта билгеләнгән чикләрдә гамәлгә ашыра.

8.7.1. Мәктәп эшчәнлеген финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы булып тора:

- муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәэмин итүгә, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә, эшләр башкаруға Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

- тиешле финанс елына бюджет турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль хезмәт күрсәтүгә муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәэмин итүгә бәйлә булмаган максатларга бирелгән субсидияләр (максатчан субсидияләр);

- Яңа Чишмә муниципаль районы бюджеты акчалары;

- керем китерүче эшчәнлектән алынган акчалар;

- бюджеттан тыш чыганақлардан алынган грантлар рәвешендә акча;

- юридик һәм (яки) физик затлардан, шул исәптән чит ил затларынан алына торган ирекле иганәләр һәм максатчан взнослар;

- закон белән тыелмаган башка керемнәр.

8.7.2. Мәктәп милкен формалаштыру чыганақлары булып тора:

- Мәктәпкә оператив идарә хокукында беркетелгән мөлкәт;

- әлеге мөлкәтне сатып алуға Гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгән акчалар хисабына мәктәп сатып алган мөлкәт;

- Мәктәп тарафыннан керем китерүче эшчәнлектән алынган керемнәр хисабына алынган мөлкәт.

8.8. Мәктәп Федераль казначылыкның территориаль органнарында, Татарстан Республикасы финанс органнарында шәхси счетлар ачарга хокуклы.

8.9. Муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә башкарыла.

8.10. Мәктәп Милекче алдында мәктәпкә беркетелгән милекне саклау һәм нәтижәле файдалану өчен җаваплы.

8.11. Мәктәп оператив идарә итү хокукында аңа беркетелгән мөлкәтне нәтижәле файдаланырга, аның сакланышын һәм тиешенчә исәпкә алуны тәэмин итәргә, аның техник хәле начарлануға юл куймаска, милекнең агымдагы һәм капитал ремонтын башкарырга, очраклы үлем куркынычы янау, милекне бозмаска тиеш.

8.12. Мәктәп салым исәбен, бухгалтерлык исәбен һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижәләре турында статистик хисап тотта.

8.13. Муниципаль биремнең үтәлешен финанс белән тәэмин итү Татарстан Республикасы бюджетыннан муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәэмин итүгә субсидияләр рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль йөкләмәне үтәүгә бирелгән субсидия күләмен киметү аны үтәү срогы дәвамында бары тик муниципаль йөкләмәне тиешле үзгәрткәндә генә гамәлгә ашырыла.

8.14. Мәктәпне Гамәлгә куючы яисә Мәктәпкә Гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәт сатып алуға бүлеп бирелгән акчалар хисабына алынган күчемсез милекне һәм аеруча кыйммәтле күчемсез милекне гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага тапшырган очракта, Гамәлгә куючы мондый мөлкәтне карап тотуны финанс белән тәэмин итү гамәлгә ашырылмый.

9 нчы бүлек. МӘКТӘП УСТАВЫН РАСЛАУ, АҢА ҮЗГӘРЕШЛӘР КӨРТҮ.

9.1. Мәктәп уставын раслау Яңа Чишмә муниципаль районы жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

9.2. Мәктәп уставын яңа редакциядә эзерләү, аңа үзгәрешләр кертү буенча Мәктәп советы тарафыннан эшләнә, мәктәпнең гомуми жыельшында кабул ителә һәм гамәлгә куючыга раслауга тапшырыла.

9.3. Мәктәп Уставын раслау турындагы карар гамәлгә куючы тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә Уставның яңа редакциясен керткәннән соң кабул ителә.

9.4. Мәктәп Уставы, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр Милекче белән килештерелергә тиеш.

9.5. Уставның гамәлгә куючы раслаган яңа редакциясе Мәктәпнең салым органында урнашкан урыны буенча теркәлергә тиеш.

9.6. Мәктәп уставын, Уставның яңа редакциясен закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алганнан соң, Мәктәп ун эш көненнән дә соңга калмыйча Гамәлгә куючы һәм Милекчегә түбәндәге документларның күчәрмәләрен тапшыра:

9.6.1. дәүләт теркәве турында тамга белән Устав (Уставның яңа редакциясе);

9.6.2. Юридик затларның бердәм дәүләт реестрына язу бите;

9.7. Мәктәптә Устав, Уставка (яңа редакция) үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты белән танышу һәм аңа тәкъдимнәр кертү өчен барлык шартлар да тудырылырга тиеш.

10 нчы бүлек. МӘКТӘПНЕ БЕТЕРҮ, ҮЗГӘРТЕП КОРУ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

10.1. Мәктәп тибын үзгәртеп кору, бетерү һәм үзгәртү Россия Федерациясе Граждан кодексы, федераль һәм республика законнары таләпләре нигезендә Гамәлгә куючы тарафыннан гамәлгә куела.

10.2. Мәктәп тибын үзгәртеп кору, бетерү һәм үзгәртү турындагы карар гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкаручы орган тарафыннан кабул ителә.

10.3. Мәктәпне үзгәртеп кору яки бетерү турындагы карарны Гамәлгә куючы тарафыннан мондый карарның нәтижәләрен бәяләү комиссиясенәң уңай бәяләмәсе нигезендә кабул итү рөхсәт ителә.

Мәктәпне үзгәртеп кору яки бетерү турында карар кабул итү Әдәмсә авыл жирлегендә яшәүчеләрнең фикерен исәпкә алмыйча рөхсәт ителми.

10.4. Мәктәпне үзгәртеп кору кушылу, тоташтыру, үзгәртеп кору, бүлү яки бүлеп бирү рәвешендә тормышка ашырылырга мөмкин.

10.5. Мәктәпнең тибын үзгәртү аны үзгәртеп кору булмый.

Мәктәп тибын үзгәртү, казна яки автоном учреждениене булдыру максатларында, аның үзе яисә Гамәлгә куючысы тарафыннан гамәлгә куела һәм Гамәлгә куючы карары буенча гамәлгә ашырыла.

10.6. Мәктәпне аңа кушылу рәвешендә үзгәртеп корганда, лицензияне яңадан рәсмиләштерү аларның лицензияләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тәэмин итү һәм мәгариф эшчәнлеген бүлешү яки бүлеп бирү рәвешендә гамәлгә ашыручы оешманы үзгәртеп кору нәтижәсендә барлыкка килгән, лицензияләүче орган мондый оешмага үзгәртеп корылган мәктәпнең лицензиясе нигезендә вакытлыча лицензия бирә. Вакытлыча лицензиянең гамәлдә булу срогы бер ел тәшкил итә.

10.7. Мәктәп белән кушылган, бүлешү яки бүлеп бирү рәвешендәге үзгәртеп кору нәтижәсендә барлыкка килгән белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы Оешмага, дәүләт аккредитациясенә ия булган Мәктәп тарафыннан гамәлгә ашырыла торган белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген дәүләт аккредитациясе турында вакытлыча таныклык бирелә. Дәүләт аккредитациясе турында вакытлыча таныклыкның гамәлдә булу вакыты бер ел тәшкил итә.

10.8. Мәктәп бетерелергә мөмкин:

10.8.1. Гамәлгә куючы карары буенча;

10.8.2. суд карары буенча, тиешле лицензиясез, йә закон белән тыелган эшчәнлек, йә мәктәпнең устав максатларына башка нигезләр буенча туры килми торган эшчәнлек башкарылган очракта.

10.9. Мәктәпне Гамәлгә куючы ликвидация комиссиясе составын раслый, Россия Федерациясе Граждан кодексы һәм мәктәпне бетерү турында хокукый акт нигезендә бетерү тәртибен һәм срокларын билгели. Ликвидация комиссиясе билгеләнгәннән бирле аңа Мәктәп эшләре белән идарә итү вәкаләтләре күчә.

10.10. Ликвидацияләү Комиссиясе:

10.10.1. бетерелә торган Мәктәпнең эшләре белән идарә итү буенча вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны тәмин итә (ул бетерелә торган мәктәп исемнән судта чыгыш ясыи, мәктәпнең милкен бәяли, аның дебиторларын һәм кредиторларын ачыкый, алар белән исәп-хисап ясыи, Мәктәпнең бурычларын түләү буенча чаралар күрә);

10.10.2. юридик затларны дәүләт теркәвенә алу турында мәгълүматлар, аны бетерү һәм аның кредиторлары тарафыннан таләпләрне гариза бирү тәртибе һәм вакыты турында публикация бастырыла торган матбугат органнарында урнаштырыла;

10.10.3. Гамәлгә куючыга арадаш ликвидация балансы өчен аны раслау тәкъдим итә;

10.10.4. кредиторлар белән исәп-хисап тәмамланганнан соң, Гамәлгә куючыга ликвидация балансын аны раслау өчен тәкъдим итә;

10.10.5. Мәктәпне бетерү буенча Россия Федерациясе Граждан кодексы һәм Россия Федерациясенә башка закон актларында каралган башка чараларны гамәлгә ашыра.

10.11. Мәктәпнең кредиторларның таләпләрән канәгатьләндергәннән соң калган күчемсез милекне, шулай ук Россия Федерациясе законнары нигезендә бетерелә торган мәктәпнең йөкләмәләре буенча түләттерү мөмкинлеге булмаган күчемсез милекне ликвидация комиссиясе Милекчегә тапшырыла.

10.12. Мәктәп юридик затларның бердәм дәүләт реестрына тиешле язма кертелгәннән соң үз эшчәнлеген туктаткан (үзгәртеп төзелгән яки бетерелгән) дип санала.

10.13. Мәктәпне Гамәлгә куючы, ликвидация яки үзгәртеп кору очрагында, укучыларның калган контингентын укып бетерү өчен шартлар тудыру буенча кирәкле чаралар күрә.

10.14. Мәктәпне бетергәндә һәм үзгәртеп корганда аның барлык хезмәткәрләренә Россия Федерациясе законнары нигезендә каралган хокукларын үтәү гарантияләнә.

10.15. Мәктәп эшчәнлеген туктатканда барлык документлар (идарә, финанс-хужалык, шәхси состав һ.б.) билгеләнгән тәртиптә хокук дөвамчысына (варисларга) тапшырыла. Хокукы варис булмаганда, фәнни-тарихи әһәмияткә ия булган документлар, шәхси состав буенча документлар (приказлар, шәхси эшләр һәм башкалар) дәүләт саклавына муниципаль архивка тапшырыла. Документларны тапшыру һәм тәртипкә салу, архив органнары таләпләренә туры китереп, мәктәп акчалары хисабына да гамәлгә ашырыла.

10.16. Мәктәпне бетергәндә, аның эшчәнлеген үзгәртеп кору нәтижәсендә туктатканда, лицензиянең гамәлдә булуы юридик затларның бердәм дәүләт реестрына юридик затны бетерү турында язу кертелгән көннән, үзгәртеп кору нәтижәсендә аның эшчәнлеген туктату турында юридик затларның бердәм дәүләт реестрына кертелгәннән соң туктатыла.

11 нче бүлек. МӘКТӘПНЕҢ ЛОКАЛЬ НОРМАТИВ АКТЛАРЫ.

11.1. Мәктәп белем бирү эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның төп мәсьәләләре буенча локаль норматив актлар кабул итә, шул исәптән укучыларның дәрәс режимын, укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестациясен агымдагы тикшерү рәвешләрен, вакыт-вакытын һәм тәртибен, укучыларны күчерү, күчерү һәм яңадан торгызу тәртибе һәм нигезләре, мәктәп белән укучылар һәм (яки) ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында мөнәсәбәтләрне рәсмиләштерү, туктату һәм туктату тәртибе.

11.2. Укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләре хокукларына кагылышлы локаль норматив актларны кабул иткәндә, укучылар советы, балигъ булмаган балаларның ата-аналары советы

(законлы вәкилләре), укучыларның һөнәри берлеге фикере, шулай ук хезмәт законнары, хезмәткәрләренң һөнәри берлеге тарафыннан каралган тәртиптә һәм очрақларда исәпкә алына.

11.3. Мәктәп директоры, үз компетенциясе кысаларында боерыклар чыгарырга хокуклы.

11.4. Мәктәп эшчәнлеген жайга салучы төп норматив хокукый акт - әлеге Устав.

11.5. Мәктәп укучыларының яки хезмәткәрләренң белем бирү турындагы законнар, хезмәт законнары, билгеләнгән тәртипне бозып кабул ителгән яисә мәктәп тарафыннан билгеләнгән тәртипне бозып кабул ителгән хәлләрен начарайта торган локаль норматив актлар нормалары кулланылмый һәм юкка чыгарылырга тиеш.

12 нче бүлек. УКУЧЫЛАР КИЕМЕ, ТӨРЛӘРЕ ҺӘМ ТАЛӘПЛӘРЕ.

12.1. Башлангыч гомуми, төп гомуми белем бирү программалары буенча Мәктәп Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенң вәкаләтле органнары тарафыннан расланган типлаштырылган таләпләр нигезендә укучыларның киemenә карата таләпләрен билгели. Әлеге таләпләр 1-9 сыйныф укучылары өчен мәжбүри булып тора.

12.2. Укучыларның гомуми киём төре, аның төсе, фасоны Мәктәп советы тарафыннан һәм әлеге Устав белән билгеләнә.

12.3. Укучыларның киеме санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә һәм нормативларга туры килергә тиеш.

12.4. Укучыларның тышкы кыяфәте һәм киеме жәмгыятьтә кабул ителгән эшлекле стиль нормаларына туры килергә һәм дәнъяви характерда булырга тиеш.

12.5. Мәктәптә мәктәп киemenә түбәндәге төрләре куела: көндәлек, парад һәм спорт.

12.5.1. Укучыларның көндәлек киеме үз эченә ала:

а) малайлар һәм егетләр өчен-классик стиль чалбарлар, пиджак (жакет) яки нейтраль яки чуар булмаган жилет; күрсәтелгән киём-салым белән бәйләнгән бер тонлы күлмәк, төс гаммасына туры килә торган аксессуарлар (галстук, бил каешы);

б) кызлар өчен - ак яки кара альяпкыч, ак яка (күлмәк, итәк һәм сарафан озынлыгы тезенә өске чигеннән 10 см һәм тезенә аскы чигенә 10 см дан да ким булмаска тиеш;

12.5.2. Парад киеме укучылар бәйрәм һәм тантаналы линейкалар үткәргән көннәрдә кулланыла.

Малайлар һәм егетләр өчен парадлы мәктәп киеме ачык төстәге күлмәк яки бәйрәм аксессуары белән тулыландырылган көндәлек мәктәп киemenән тора.

Кызлар өчен парад мәктәп киеме ак альяпкыч һәм ак яка белән тулыландырылган көндәлек мәктәп киemenән тора.

12.5.3. Укучыларның спорт киеме футболка, спорт шортлары яки спорт чалбарлары, спорт костюмы, кедлар һәм кроссовкаларны үз эченә ала. Спорт киеме һава торышына һәм физкультура дәресләрен үткәру урынына туры килергә тиеш һәм укучылар физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнгәндә генә кулланыла.

12.6. Елның салкын вакытында укучылар тарафыннан нейтраль яки чуар булмаган, свитерлар һәм пуловерлар йөртү рөхсәт ителә.

12.7. Укучылар киеме һава торышына һәм уку дәресләре, бәйрәмнәр, тантаналы линейкалар уздыру урынына, бинада һәм урамда температура режимына туры килергә тиеш.

12.8. Укучыларга мәктәптә йөрү тыела:

12.8.1. Травма куркынычы тудыручы фурнитура, асоциаль формаль булмаган яшьләр берләшмәләре символикасы булган шулай ук психоактив матдәләрен һәм хокукка каршы тәртипне пропагандалаучы киём-салым, аяк киеме һәм аксессуарлар.

2.8.2. Төсле һәм чуар киём-салым, чалбар, түбән кисемле һәм (яки) биек кисемле итәк, декоратив детальле киём-салым, тукыма ерымнары, төрле төстәге тукымалар, ачык язучы һәм рәсемле киём-салым, бизәлгән күлмәк һәм блузка, киём-салым, йөз һәм башны ябуучы киём атрибутлары.

12.8.3. Дини киём һәм баш киёмнәре, киём-салым һәм дини атрибутлар һәм (яки) дини символикасы булган баш киёмнәре.

12.8.4. Мәктәп биналарында баш киёмнәреннән йөрү.

12.8.5. Пляж аяк киёме, калын платформадагы массив аяк киёме, кичке туфли һәм биек табанлы туфли (7 см дан артык).

12.8.6. Массив бизәнү әйберләре.

12.8.7. Укучыларга Мәктәптә экстравагант чәчләр һәм прическалар, ачык табигать төсләренә буялмаган чәчләр йөртү, якты маникюр һәм макияж, пирсинглы булу тыела.

13 нче бүлек. МӘКТӘПНЕҢ МӘГЪЛҮМАТИ АЧЫКЛЫГЫ.

13.1. Мәктәп үзенең эшчәнлегенә турында мәгълүмат тупланган ачык һәм һәркем өчен мөмкин булган мәгълүмат ресурсларын формалаштыра һәм мондый ресурслардан мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрләрендә, шул исәптән мәктәпнең "Интернет" чөлтәрәндәгә рәсми сайтында урнаштыру юлы белән файдалана алуны тәэмин итә.

13.2. Мәктәп ачыклыкны һәм һәркем өчен мөмкинлекне тәэмин итә:

1) мәгълүмат:

а) мәктәпне ачу датасы, Гамәлгә куючы турында, мәктәпнең урнашу урыны, эш режимы, эш графигы, элемент өчен телефоннар һәм электрон почта адреслары турында;

б) мәктәпнең структурасы һәм идарә итү органнары турында;

в) гамәлгә ашырыла торган белем бирү программалары турында, күрсәтеш, уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр), тиешле белем бирү программасында каралган практика;

г) гамәлгә ашырыла торган мөгариф программалары буенча укучылар саны турында бюджет ассигнованиеләре исәбеннән һәм физик һәм (яки) юридик затлар акчалары исәбеннән белем алу турында килешүләр буенча;

д) белем бирү телләре турында;

е) федераль дөүләт белем бирү стандартлары, белем бирү стандартлары турында (алар булганда);

ж) мәктәп директоры һәм аның урынбасарлары турында;

з) белем дәрәжәсе, квалификациясе һәм эш тәҗрибәсе күрсәтелгән педагогик хезмәткәрләренң персонал составы турында;

и) белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәэмин итү турында (шул исәптән практик дәресләр, китапханәләр, спорт объектлары, укыту һәм тәрбия чаралары, укучыларның туклану һәм сәламәтлеген саклау шартлары турында, мәгълүмати системаларга һәм мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәрләргә керү мөмкинлегенә турында, укучыларның керү мөмкинлегенә тәэмин ителә торган Электрон мөгариф ресурслары турында);

к) һәр белем бирү программасы буенча кабул итү (күчерү) өчен вакантлы урыннар саны турында (бюджет ассигнованиеләре хисабына финанслана торган урыннарга, физик һәм (яки) юридик затлар акчасы исәбеннән белем алу турындагы шартнамәләр буенча);

л) укучыларга социаль ярдәм күрсәтү чаралары булу һәм аның шартлары турында;

м) физик һәм (яки) юридик затлар акчасы исәбеннән мөгариф турындагы шартнамәләр буенча финанс белән тәэмин итү бюджет ассигнованиеләре исәбеннән гамәлгә ашырыла торган белем бирү эшчәнлегенә күләме турында;

н) финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны финанс елы нәтиҗәләре буенча тоту турында;

о) чыгарылыш сыйныф укучыларын эшкә урнаштыру турында;

2) күчермәләр:

а) Мәктәп Уставы;

б) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензияләр (кушымталар белән);

в) дөүләт аккредитациясе турында таныклыклар (кушымталар белән);

г) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә расланган Мәктәпнең финанс-хужалык эшчәнлегенә планы;

д) «Россия Федерациясендә мөгариф турында» Федераль законда каралган локаль норматив актлар, укучыларның эчкә тәртип кагыйдәләре, эчкә хезмәт тәртибе кагыйдәләре, күмәк шартнамә;

3) үз-үзеңне тикшерү нәтижәләре турында хисап;
4) түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәтү тәртибе, шул исәптән түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәтү турында шартнамә үрнәге, һәр белем бирү программасы буенча уку бәясен раслау турында документ;

5) мәгариф өлкәсендә дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыручы органнар күрсәтмәләре, мондый күрсәтмәләрнең үтәләше турында хисаплар;

6) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә бастырып чыгару мәжбүри булган мәктәп һәм (яки) урнаштыру мәжбүри булган башка мәгълүмат.

13.3. 12.2 пункттында күрсәтелгән мәгълүмат һәм документлар, әгәр алар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә дәүләт һәм закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматларга кертелмәсә, мәктәпнең рәсми сайтында "Интернет" челтәрендә урнаштырылырга һәм алар барлыкка килгән, аларга тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң ун эш көне эчендә яңартылырга тиеш.

14 нче бүлек. МӘКТӘПНЕҢ ХАЛЫКАРА ЭШЧӘНЛЕГЕ.

14.1. Мәктәп Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенең халыкара килешүләре нигезендә мәгариф, фәнни һәм башка эшчәнлек өлкәсендә халыкара хезмәттәшлекне гамәлгә ашырырга хокуклы.

Мәктәпнең халыкара хезмәттәшлеге шулай ук чит ил физик һәм (яки) юридик затлар белән төзелгән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

14.2. Мәктәп Россия Федерациясе законнары нигезендә тышкы икътисадый эшчәнлек алып барырга хокуклы.